

Vedlegg 2

Samlede samfunnsøkonomiske virkninger

2.1 Innledning

Dette vedlegget gir en oversikt over virkningene av å stille minstekrav til supplerende pensjonsordninger i arbeidsforhold på lønnskostnader, aktivitetsnivå og skatteproveny. Det er utarbeidet av en arbeidsgruppe i Finansdepartementet på forespørsel fra Banklovkommisjonen.

2.2 Samlede virkninger på lønnskostnader og aktivitetsnivå

Supplerende pensjonsordninger i arbeidsforhold innebærer at en viss andel av arbeidsgodtgjørelsen anvendes til framtidige pensjoner. Innføring av en ordning med minstekrav vil innebære økt omfang av slike avsetninger. Dette kan påvirke lønnsomheten i berørte foretak, samlet sparing og aktivitetsnivået i økonomien. Modellberegninger basert på det omfang mv. som framkommer i kapittel 12 i utredningen, indikerer imidlertid at de makroøkonomiske virkningene av den foreslåtte ordningen vil være beskjedne.

Beregningsmessige forutsetninger. I kartleggingen av de makroøkonomiske virkningene er det tatt utgangspunkt i at Stortinget har fastlagt at arbeidsgiver under de obligatoriske ordningene pålegges å betale pensjonsinnskudd på minst 2 prosent av pensjongivende lønn utover 1 G. Banklovkommisjonen har i tillegg foreslått en ytterligere premie for fritak ved uførhet, som sammen med administrasjonskostnader bidrar til å øke lønnskostnadene for berørte arbeidstakere tilsvarende 2,4-2,6 prosent av lønn utover 1 G, avhengig av blant annet hvilket kostnadsnivå pensjonsinnretningene klarer å oppnå. Gjennom forhandlinger mellom arbeidsgiver og arbeidstakere kan innskuddene bli satt høyere i det enkelte foretak når ordningene er etablert, jf. for eksempel de kostnadsnivåer som er referert for eksisterende pensjonsordninger i kapittel 9 foran.

Innføring av krav om opprettelse av supplerende pensjonsordninger kan berøre opp mot 600 000 lønsmottakere i privat sektor. Det er da tatt hensyn til at arbeidstakere i offentlig forvaltning og store deler av privat sektor allerede omfattes av slike pensjonsordninger. Regelverket i innskuddspensjonsloven og foretakspensjonsloven, som skal ligge til grunn for de obligatoriske ordningene, innebærer at arbeidsgiver ikke er forpliktet til å inkludere arbeidstakere under 20 år eller arbeidstakere med stillingsandel under 20 prosent i de supplerende pensjonsordningene. Dette vil bidra til å redusere antallet lønsmottakere som berøres av minstekravet.

Anslaget på 2,4-2,6 prosent av lønn ut over 1 G vil gjelde i det enkelte foretak som omfattes. Under forutsetning av at samtlige lønnstakere som i dag ikke omfattes av supplerende pensjonsordninger, vil berøres av det nye minstekravet, kan førsteordenseffekten på samlede lønnskostnader i privat sektor anslås til 0,6 prosent. De isolerte utslagene på lønnskostnadene i enkelt næringer ved å innføre slike minstekrav, kan bli knapt 1 prosent i varehandel og hotell- og restaurantnæringen og i bygg og anlegg. Dette reflekterer relativt lav utbredelse av supplerende pensjonsordninger i disse næringene. Utslagene for industrien anslås å være i samme størrelsesorden, mens utslagene i samferdsel og andre private tjenester kan ligge noe under dette. Dersom en tar utgangspunkt i lønnskostnadsnivået i 2004, kan utslaget i lønnskostnadene anslås til 3,0 mrd. kroner, før eventuelle tilbakevirkninger på utbetalt lønn. Med sysselsettings- og lønnsvekstforutsetningene for 2005 og 2006 i Revidert

nasjonalbudsjett 2005, kan de isolerte effektene på lønnskostnadene ved en innføring av minstekrav til pensjonsordninger i arbeidsforhold for 2006 anslås til 3,3 mrd. kroner.

Den isolerte effekten på lønnskostnadene av å innføre supplerende pensjonsordning i de fleste foretak, vil bli noe mindre dersom en tar hensyn til at gjeldende regelverk for foretaks- og innskuddspensjon innebærer at enkelte grupper arbeidstakere ikke omfattes av minstekravene, selv om arbeidsgiver står fritt til å inkludere disse gruppene i ordningen. Innslaget av ungdom er relativt betydelig i varehandelen og hotell- og restaurantnæringen. Dersom en illustrasjonsmessig legger til grunn at obligatorisk tjenstepensjon bare vil omfatte halvparten av lønnstakerne uten supplerende pensjonsordninger i varehandel og hotell- og restaurantnæringen, der utbredelsen av deltidsarbeid er særlig høy, reduseres førsteordenseffekten på lønnskostnadene i disse næringene til 0,6 prosent. Dette bidrar til å redusere de isolerte utslagene på samlede lønnskostnader i privat sektor fra 0,6 til 0,5 prosent, før eventuelle tilbakevirkninger på utbetalt lønn. På den andre siden må det understrekes at i den grad foretakene velger et høyere nivå for sine ordninger enn det foreslåtte minstekravet, vil også omfanget bli større. Det er imidlertid vanskelig å gi anslag som omfatter en eventuell slik effekt.

Det legges opp til at minstekravene innføres med virkning fra 1. juli 2006, slik at førsteordensutslagene på lønnskostnadene i 2006 vil tilsvare halvparten av de anslåtte helårseffektene.

Beregningsmessige illustrasjoner. Vurderingene av de samlede virkningene av krav om etablering av supplerende pensjonsordninger i de fleste arbeidsforhold, tar utgangspunkt i beregninger på den makroøkonomiske modellen MODAG. Beregningsalternativene nedenfor i tabell 2.1 (vedlegg 2) tar utgangspunkt i førsteordenseffektene på lønnskostnadene ved henholdsvis full og delvis effekt med hensyn til berørte lønnstakere, jf. omtalen ovenfor.

Beregningene tar utgangspunkt i uendret spareatferd. Det er videre lagt til grunn at heller ikke arbeidstilbudet påvirkes av at en andel av kompensasjonen for arbeidsinnsatsen først utbetales som pensjoner etter avsluttet yrkeskarriere.

Tabell 2.1 (vedlegg 2). *Modellillustrasjoner av virkningene av å innføre minstekrav til pensjonsordninger.* Prosentvis forskjell fra referanseforløp uten reform

	2006	2007	2010	2015
<i>Fullt utslag, uendret spareatferd og uendret arbeidstilbud</i>				
Lønnskostnader per time i privat sektor	0,3	0,6	0,4	-0,1
BNP for Fastlands-Norge	0,0	0,1	0,0	-0,1
<i>Delvis utslag, uendret spareatferd og uendret arbeidstilbud</i>				
Lønnskostnader per time i privat sektor	0,3	0,5	0,3	-0,1
BNP for Fastlands-Norge	0,0	0,0	0,0	-0,1

På kort sikt vil minstekravene ifølge modellberegningene føre til økning i de samlede lønnskostnader i foretakene. Gjennom de første par årene vil lavere vekst i utbetalt lønn ifølge modellberegningene bare gi et beskjedent bidrag til å reversere lønnskostnadseffektene av økte innbetalinger til supplerende tjenstepensjonsordninger. Dette innebærer at lønsmottakerne de første årene langt på vei opprettholder samme nivå på lønnsutbetalingene, selv om de med supplerende pensjonsordninger samtidig kan se fram til økte pensjonsutbetalinger etter avsluttet yrkeskarriere.

De kortsiktige utslagene i lønnskostnadene kan bli mindre enn beregningene antyder dersom partene i arbeidslivet oppnår en felles forståelse for at innføringen av et krav om etablering av pensjonsordning i de fleste foretak ikke bør påvirke samlet arbeidskraftskompensasjon og lønnsomheten i disse foretakene. I tråd med dette kan det synes som om lønnsveksten gjennom den siste tiårsperioden vært lavere i foretak som har etablert

pensjonsordning enn i andre foretak. For arbeidstakere som allerede omfattes av supplerende pensjonsordninger, vil imidlertid en reversering av lønnskostnadsutslagene gjennom generell lavere vekst i utbetalt lønn kunne føre til at en innføring av minstekrav bidrar til lavere inntektsvekst sammenliknet med et forløp uten slike minstekrav. Dette kan isolert sett trekke i retning av at lønnskostnadsutslagene på kort sikt undervurderes i modellberegningene.

Over tid bidrar imidlertid lønnsomhetskrav i private foretak til å reversere den initiale økningen i lønnskostnadene gjennom en avdemping av lønnsveksten. Ifølge beregningene vil lønnsomheten i foretakene dermed over tid ikke påvirkes av minstekrav til supplerende pensjonsordninger. I tråd med dette vil den samlede avlønningen av arbeidskraft – summen av utbetalt lønn og opparbeidede tjenestepensjoner – komme ned på samme nivå som i referanseforløpet.

Økningen i samlet avlønning av arbeidskraft kan på kort sikt føre til en midlertidig økning i etterspørselen fra husholdningene og en tilhørende økning i verdiskapingen. Effektene reverseres etter hvert som utslagene på den samlede avlønningen av arbeidskraft normaliseres.

Forutsetningen om at innføringen av obligatoriske tjenestepensjonsordninger ikke vil slå ut i spareatferden, innebærer at aktivitetsnivået i praksis ikke påvirkes av en innføring av obligatoriske tjenestepensjoner. Effekten av omlegginger avhenger av i hvilken grad de berørte arbeidstakerne faktisk forstår virkningen på sin framtidige pensjon. Jappelli et. al. (2005) ser på endringer ut fra den italienske inntekts- og formuesundersøkelsen i perioden 1989-2002, da en rekke reformer ble gjennomført i pensjonssystemet. Noen sentrale funn basert på de italienske erfaringene er at det tar flere år før effektene av pensjonsreformene slår gjennom og at annen formue reduseres med om lag halvparten av økningen i pensjonsformue. Andre har funnet større substitusjon mellom spareformer, og en sammenheng kan være graden av utbygging av finansmarkeder i enkeltlandene. I både amerikanske og britiske data er anslagene for reduksjon i annen sparing nemlig større enn for Italia.¹

Målt ved de anslåtte virkningene på makroøkonomiske hovedstørrelser kan innføring av obligatorisk tjenestepensjon karakteriseres som en relativt beskjeden endringsimpuls for norsk økonomi. Dette reflekteres av beregningsresultatene, hvor utslagene - muligens med unntak av de kortsiktige utslagene på lønnskostnadene – ligger innenfor de normale feilmarginene for anslag på den årlige utviklingen i makroøkonomiske hovedstørrelser. Dette avspeiler både at tilskuddsnivået er svært lavt, jf. kommunale kostnader til offentlig tjenestepensjon i kapittel 9 foran, og at pålegg om supplerende pensjonsordninger vil fortrenge annen sparing.

2.3 Skattemessige konsekvenser

Det legges til grunn at pensjonsordninger i henhold til utvalgets forslag skal skattlegges på samme måte som pensjonsordninger etter foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven. Det innebærer at arbeidsgiver gis inntektsfradrag for premie og tilskudd til pensjonsordning etter nærmere fastsatte rammer. Premier eller innskudd inngår i arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget. Premie eller innskudd betalt av arbeidsgiver beskattes ikke som inntekt hos arbeidstaker. Arbeidstaker gis også fradrag i inntekten for sin eventuelle pliktige innbetaling til ordningen. Rettigheter etter en foretakspensjons- eller innskuddspensjonsordning er ikke skattepliktig formue. Utbetalinger som pensjon til berettigede mottakere beskattes som pensjonsinntekt, dvs. inngår i grunnlaget for skatt på alminnelig inntekt, toppskatt og trygdeavgift etter lav sats.

¹ De italienske resultatene er presentert i Botazzi, Jappelli og Padula (2005) "Retirement expectations, pension reforms and their effect on private wealth accumulation", CEPR DP No. 4882.

Skattereglene for pensjonsordninger i arbeidsforhold innebærer en skattemessig favorisering framfor tilsvarende sparing for eksempel i bank. Det skyldes blant annet skattekreditten som oppstår ved utsatt beskatning, fritak for formuesskatt på oppsparte midler og fritak for løpende beskatning av avkastningen på sparingen. I motsatt retning trekker det at oppsparte pensjonsrettigheter, i motsetning til bankinnskudd, skattlegges som personinntekt ved utbetaling. I Nasjonalbudsjettet 2005 ble nåverdien av de gunstige skattereglene (skatteutgiften) knyttet til pensjoner i arbeidsforhold etter gjeldende regler beregnet til om lag 11,5 mrd. kroner for 2004. I denne nåverdiberegningen tas det både hensyn til de umiddelbare budsjettkonsekvensene ved at innbetalingene dette året kommer til fradrag og de mer langsiktige virkningene ved utsatt beskatning, fritak for formuesskatt og løpende beskatning av avkastning og skatteinntektene fra de resulterende pensjonsutbetalingene. Sammenligningsgrunnlaget er skattereglene for ordinær sparing i for eksempel bank.

Størrelsen på denne skatteutgiften vil øke ved en innføring av obligatorisk tjenstepensjon, og vil avhenge av blant annet skattesatser, lengden på perioden fra premien innbetales til pensjonen utbetales og graden av overvelting på arbeidstakernes lønnsutbetalinger². Ved full overvelting av den anslåtte pensjonskostnaden på 3,3 mrd. kroner i lønnsutbetalingene, jf. omtalen over, anslås det på svært usikkert grunnlag at utvalgets forslag til minstekrav vil innebære en økning i skatteutgiften på om lag 0,8-1,2 mrd. kroner pr. år.

I innføringsårene vil det kun være virkningen av fradragene for pensjonsinnbetalingene og en eventuell overvelting av kostnadene i arbeidstakernes lønnsnivå, som vil påvirke skatteprovenyet. Dette skyldes at effekten av blant annet utsatt beskatning og skatt på pensjonsutbetalingene først vil få virkning over tid. På skjønnsmessig grunnlag anslås det at utvalgets forslag om obligatorisk tjenstepensjon kan redusere skatteprovenyet i innføringsårene med om lag 700 mill. kroner på årsbasis. I dette anslaget er det lagt til grunn en samlet økning i pensjonskostnadene på om lag 3,3 mrd. kroner, jf. ovenfor avsnitt 2.2. Videre er det rent beregningsmessig lagt til grunn at halvparten av økningen i bedriftenes pensjonskostnader overveltes på arbeidstakernes lønnsnivå i innføringsåret gjennom lavere lønnsvekst. Dersom en større del av kostnadene veltes over på arbeidstakerne, vil trolig provenytapet stige som følge av at skatten på lønnsinntekter normalt er høyere enn på bedriftsoverskudd. Ved innføring av obligatorisk tjenstepensjon fra 1. juli 2006 vil halvparten av skattereduksjonen påløpe i 2006. Hvor stor skattereduksjonen blir, avhenger spesielt av hvor stor lønnsovervelting som skjer de første to årene. Med overvelting av halvparten av de økte pensjonskostnadene, kan skattereduksjonen skjønnsmessig anslås til om lag 350 mill. kroner i 2006 (halvårseffekt). Skattereduksjonen øker til 700 mill. kroner i 2007. Det understrekes at i den grad foretakene velger et høyere nivå for sine ordninger enn det foreslåtte minstekravet, vil også skatteinntektene reduseres ytterligere. Det er imidlertid vanskelig å gi anslag som omfatter en eventuell slik effekt.

² I Nasjonalbudsjettet 2005 defineres skatteutgifter som tap av skatte- og avgiftsinntekter som følge av unntaksordninger og særregler, jf. St.meld. nr. 1 (2004-2005) kapittel 4.5.

Vedlegg 3

Lov 24. mars 2000 nr. 16 om Foretakspensjon (foretakspensjonsloven)

Del I. Innledende bestemmelser

Kapittel 1. Virkeområde. Definisjoner

§ 1-1. Virkeområde

(1) Loven gjelder foretakspensjonsordning hvor det gis eller har vært gitt inntektsfradrag etter skatteloven § 6-46 og foretak som har eller oppretter slik pensjonsordning.

(2) Foretakspensjonsordning kan bare organiseres som:

- a. pensjonsforsikring i livsforsikringsselskap som har forretningssted og adgang til å drive slik virksomhet her i riket,
- b. pensjonsordning i pensjonskasse som er forsikringsteknisk oppbygget og godkjent av Kredittilsynet.

(3) Loven gjelder også for Svalbard, jf. lov om Svalbard av 17. juli 1925 nr. 11 § 1 annet ledd.

§ 1-2. Definisjoner

(1) I loven betyr:

- a. Pensjonsordning: Foretakspensjonsordning som nevnt i § 1-1 (2).
- b. Regelverket: Pensjonsforsikringsavtalen med tilhørende vilkår og pensjonsplan, eller vedtektene for en pensjonskasse med tilhørende pensjonsplan.
- c. Pensjonsplan: Den del av regelverket som gjelder fastsettelsen av pensjonsytelsene.
- d. Premiereserve: Avsetning til dekning av kontraktmessige forpliktelser overfor de forsikrede, inklusive administrasjonsreserve til dekning av fremtidige kostnader.
- e. Pensjonistenes overskuddsfond: Fond for overskudd tilordnet premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling.
- f. Beregningsgrunnlag: Det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen.
- g. Folketrygdens grunnbeløp (G): Det til enhver tid gjeldende grunnbeløpet i folketrygden.
- h. Lønn: Skattepliktig lønnsinntekt og beregnet personinntekt.
- i. Ytellesbasert alderspensjon: Alderspensjon som gir rett til ytelser fastsatt etter § 5-2 første ledd a, b eller c, beregnet i samsvar med bestemmelser i regelverket.
- j. Engangsbetalt alderspensjon: Alderspensjon tilsvarende de rettigheter som angitt i § 5-2 annet ledd, beregnet i samsvar med bestemmelser i regelverket.
- k. Innskuddspremie: Premie som foretaket etter innskuddspremieplanen skal innbetale for de enkelte medlemmer og som årlig skal benyttes til å gi medlemmene rett til alderspensjon i samsvar med bestemmelser i regelverket.
- l. Innskuddspremieplan: Plan som angir hvordan de årlige innskuddspremier for medlemmene skal beregnes.

(2) I loven betyr:

- a. Foretak: Aksjeselskap, allmennaksjeselskap, ansvarlig selskap, enkeltpersonforetak og ethvert annet rettssubjekt som har arbeidstaker i sin tjeneste.
- b. Konsern: Konsern som nevnt i aksjeloven § 1-3 og allmennaksjeloven § 1-3, likevel slik at morselskapet ikke må være aksjeselskap eller allmennaksjeselskap.
- c. Medlemmer: Arbeidsgiveren og de arbeidstakere som oppfyller opptaksvilkårene i regelverket for pensjonsordningen. Som medlem regnes også alderspensjonist som har sluttet hos forsikringstaker ved oppnådd pensjonsalder, og uførepensjonist som er blitt ufør mens han var i forsikringstakers tjeneste.

Når det følger av regelverket, skal arbeidstaker som slutter hos forsikringstaker før oppnådd pensjonsalder og samtidig mottar Avtalefestet Pensjon (AFP), regnes som medlem.
- d. Barn: Medlemmets barn, herunder stebarn og fosterbarn.
- e. Registrert partner: Partner som er registrert i henhold til lov av 30. april 1993 nr. 40 som registrert partnerskap (partnerskapsloven).
- f. Samboer: Person som medlemmet:
 - 1. har felles bolig og felles barn med, eller
 - 2. lever sammen med i ekteskaps- eller partnerskapslignende forhold når det godtgjøres at forholdet har bestått uavbrutt i de siste fem årene før dødsfallet, og det ikke forelå forhold som ville hindre at lovlig ekteskap eller partnerskap ble inngått.
- g. Forsikrede: Pensjonsordningens medlemmer, deres ektefelle, barn, registrert partner og samboer når de er sikret eller mottar pensjon etter regelverket.

§ 1-3. Forskrifter

(1) Kongen kan fastsette nærmere regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i loven her.

Del 2. Pensjonsordningen

Kapittel 2. Opprettelse av pensjonsordninger

I. Pensjonsordning med foretakspensjon

§ 2-1. Adgang til å opprette pensjonsordning

(1) Et foretak kan opprette pensjonsordning i samsvar med reglene i loven her for å sikre arbeidstakere i foretaket og andre forsikrede pensjonsytelser i tillegg til de ytelser som til enhver tid utbetales i henhold til lov om folketrygd.

(2) Pensjonsordningen skal gi rett til alderspensjon og kan i tillegg gi rett til uførepensjon, samt pensjon til etterlatt barn, ektefelle, registrert partner og samboer. Foretak som har pensjonsordning kan opprette særskilt pensjonsordning for pensjonsytelser etter lovens kapittel 6 og 7.

(3) Alderspensjonen i pensjonsordningen kan utformes som ytelsesbasert alderspensjon eller som engangsbetalt alderspensjon.

(4) Regelverket for pensjonsordningen skal i sin helhet være i samsvar med bestemmelsene i loven her med tilhørende forskrifter.

§ 2-2. Minstekrav til foretakspensjonsordninger

(1) Pensjonsordningen skal omfatte:

- a. minst to personer i foretaket som begge har en arbeidstid og lønn som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling, eller
- b. minst en arbeidstaker uten eierinteresse i foretaket som har en arbeidstid og lønn i foretaket som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling.

(2) Pensjonsordning kan også opprettes i pensjonskasse som er i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av forsikringsvirksomhetsloven. Skal pensjonskassen ha mindre enn 50 medlemmer, skal vedtektene for pensjonskassen inneholde særlige bestemmelser om gjenforsikring av forsikringsrisiko og begrensning av risiko knyttet til kapitalforvaltningen slik at medlemmenes rett til pensjon er betryggende sikret. Kredittilsynet fastsetter nærmere regler om dette.

(3) Dersom pensjonsordningen etter en periode på seks måneder ikke oppfyller kravene i første eller annet ledd, skal pensjonsordningen opphøre og avvikles etter reglene i kapittel 15. Pensjonsordning i pensjonskasse som skal opphøre, kan videreføres som pensjonsforsikring i samsvar med første ledd.

§ 2-3. Pensjonsplan

(1) Det skal fastsettes en pensjonsplan som angir vilkårene for og omfanget av pensjonsytelsene. Har pensjonsordningen engangsbetalt alderspensjon, skal pensjonsplanen også inneholde en innskuddspremieplan i samsvar med § 5-2 fjerde ledd.

(2) Ytelser opptjent etter pensjonsplanen skal være garantert av forsikringsselskapet for så vidt annet ikke følger av reglene om kollektivt investeringsvalg i § 11-1 a eller investeringsvalg for det enkelte medlem i § 11-2.

(3) Pensjonsplanen skal gjelde for alle arbeidstakere og andre forsikrede som omfattes av pensjonsordningen, med mindre annet følger av loven her med tilhørende forskrift. Det kan settes som vilkår for utbetaling at de forsikrede framsetter krav om ytelser etter lov om folketrygd.

§ 2-4. Styringsgruppe

(1) Foretak som har pensjonsordning som omfatter 15 eller flere medlemmer eller har pensjonsordning med kollektivt investeringsvalg etter § 11-1 a, skal opprette en styringsgruppe for pensjonsordningen på minst tre personer. Minst en av personene skal velges av og blant medlemmene.

(2) Styringsgruppen skal uttale seg om saker som gjelder forvaltningen og praktiseringen av pensjonsordningen. Regelverket skal behandles av styringsgruppen før det vedtas eller endres.

§ 2-5. Livsforsikringsselskapets plikter

(1) Et livsforsikringsselskap kan bare tegne « Foretakspensjonsordning med skattefordel » når forsikringsavtalen og pensjonsordningen er i samsvar med loven her med tilhørende forskrifter.

(2) Livsforsikringsselskapet skal påse at foretaket avgir skriftlig erklæring om at foretaket ikke har opprettet eller er tilsluttet annen pensjonsordning. Oversendelse kan skje ved bruk av elektronisk kommunikasjon dersom det er benyttet en betryggende metode som autentiserer avsender og sikrer kravets innhold. Dersom foretaket har annen pensjonsordning

må forsikringsselskapet påse at samtlige pensjonsordninger sett i sammenheng, er i samsvar med loven her med tilhørende forskrifter.

(3) Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder så langt de passer for pensjonskasser.

§ 2-6. Ligningsforhold

(1) Det skal fremgå av regelverket for pensjonsordningen, premiekvitteringer og meldinger til ligningsmyndighetene at dokumentene gjelder foretakspensjonsordning etter loven her.

(2) Premiekvitteringer og meldinger til ligningsmyndighetene skal inneholde spesifiserte opplysninger om de innbetalinger som foretaket har foretatt av årets premie, tilskudd til premiefond og tilskudd til pensjonistenes overskuddsfond.

(3) Er årets premie betalt ved overføring fra premiefondet, skal dette angis særskilt. Tilsvarende gjelder ved tilbakeføring av premiefondsmidler til foretaket.

(4) Forsikringsselskapet, pensjonskassen og foretaket er ansvarlig for at opplysninger som nevnt i denne bestemmelsen er riktige. Det samme gjelder institusjon som forvalter premiefond.

§ 2-7. Tilsyn

(1) Kredittilsynet fører tilsyn med foretakspensjonsordninger.

(2) Finner Kredittilsynet at en pensjonsordning er eller forvaltes i strid med lov eller forskrift, kan Kredittilsynet pålegge forsikringsselskapet eller pensjonskassen å rette på forholdet innen en fastsatt frist.

(3) Finner Kredittilsynet at en beregning eller fordeling av midler er foretatt i strid med gjeldende regler, kan Kredittilsynet kreve at beregningen eller fordelingen endres innen en fastsatt frist.

(4) Dersom frist gitt i medhold av annet og tredje ledd ikke overholdes, kan Kredittilsynet gi nærmere retningslinjer for virksomheten, oppnevne nytt styre eller styringsgruppe for pensjonsordningen, eller bestemme at pensjonsordningen skal opphøre og avvikles etter bestemmelsene i kapittel 15.

(5) Bestemmer Kredittilsynet at pensjonsordningen skal opphøre, skal tilsynet gi melding om vedtaket til Skattedirektoratet.

§ 2-8. Informasjon til arbeidstakerne

(1) Foretaket skal gi arbeidstakerne en skriftlig oversikt over regelverket for pensjonsordningen. Det skal legges vekt på å gi arbeidstakerne et godt bilde av medlemmenes rettigheter, premiene og hvilken alderspensjon disse kan ventes å gi. Tilsvarende gjelder opplysninger om forsikring som vil gi uføreytelser eller ytelser til etterlatte.

(2) Foretaket skal gi arbeidstakerne skriftlig opplysning om endringer i regelverket av betydning. Krav om skriftlighet i eller i medhold av loven her er ikke til hinder for bruk av elektronisk kommunikasjon. Opplysninger som har betydning for arbeidstakers pensjonsrettigheter kan likevel bare gis ved bruk av elektronisk kommunikasjon dersom den enkelte arbeidstaker har gitt uttrykkelig samtykke til dette.

(3) Kongen kan fastsette regler om hvilken informasjon som skal gis fra institusjon eller foretak i tilknytning til ordningen.

II. Parallele pensjonsordninger

§ 2-9. Adgang til å ha parallele pensjonsordninger

(1) Et foretak med pensjonsordning etter loven her kan samtidig ha en pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven. Et foretak kan ha to pensjonsordninger etter loven her dersom den ene har ytelsesbasert og den andre engangsbetalt alderspensjon.

(2) For et foretak som både har pensjonsordning etter loven her og etter innskuddspensjonsloven eller har både en ytelsesbasert og en engangsbetalt alderspensjonsordning etter loven her (parallele pensjonsordninger), gjelder følgende:

- a. ingen arbeidstaker kan på samme tid være medlem av mer enn en av ordningene,
- b. aldersgrensene skal være de samme i begge ordninger,
- c. regelverket i de to ordningene skal utformes slik at alderspensjonsytelsene står i et rimelig forhold til hverandre og slik at urimelig forskjellsbehandling av grupper av arbeidstakere unngås,
- d. rett til ytelser ved uførhet og til etterlatte skal være utformet på samme måte i de to ordningene.

(3) Bestemmelsene i annet ledd gjelder tilsvarende ved endring av regelverket for en av eller begge pensjonsordninger.

§ 2-10. Arbeidstakernes valgrett

(1) Når et foretak oppretter parallele ordninger, skal hver enkelt arbeidstaker ha rett til å velge hvilken pensjonsordning vedkommende skal være medlem av. Det kan likevel fastsettes i regelverket at arbeidstakerorganisasjoner som har medlemmer ansatt i foretaket kan velge ordning for sine medlemmer. Det skal fastsettes i regelverket hvilken ordning arbeidstaker som ikke foretar noe valg etter første punktum skal være medlem av.

(2) Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende for arbeidstaker som blir ansatt i foretaket.

(3) En arbeidstaker kan ikke velge å bli medlem av en pensjonsordning dersom reglene om medlemskap som gjelder for ordningen er til hinder for at arbeidstakeren opptas som medlem.

§ 2-11. Flytting av medlemskap

(1) Regelverket skal inneholde bestemmelser om i hvilke tilfeller en arbeidstaker kan flytte sitt medlemskap fra den ene til den andre pensjonsordningen.

(2) En arbeidstaker skal i alle tilfelle ha rett til flytting av medlemskap ved vesentlig endring av innskudds- eller ytelsesplan eller av regelverket for øvrig i en av pensjonsordningene, dersom endringen er av betydning for fremtidige rettigheter i ordningen.

(3) Ved flytting av medlemskap gjelder bestemmelsene om opphør av medlemskap tilsvarende. Grensen på 12 måneder i § 4-6 annet ledd gjelder samlet medlemskap i de to ordningene.

III. Kombinerte pensjonsordninger

§ 2-12. Adgang til å ha kombinerte pensjonsordninger

(1) Et foretak som har ordning med ytelsesbasert alderspensjon etter loven her, kan supplere denne med en pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven, eller en

pensjonsordning med engangsbetalt alderspensjon etter loven her (kombinerte pensjonsordninger).

(2) For kombinerte pensjonsordninger etter første ledd gjelder følgende:

- a. samtlige ansatte som omfattes av regelverkets bestemmelser om medlemskap i pensjonsordningen med ytelsesbasert alderspensjon, skal være medlem av begge pensjonsordningene,
- b. innskuddspensjonen eller den engangsbetalte alderspensjonen skal utgjøre et tillegg til ytelsene i den ytelsesbaserte alderspensjonsordningen,
- c. regelverket i pensjonsordningene skal utformes med sikte på at forskjellsbehandling mellom arbeidstakere unngås så langt det er mulig når det gjelder samlet pensjon sett i forhold til lønn og tjenestetid i foretaket,
- d. et foretak kan ikke samtidig ha kombinerte pensjonsordninger og parallelle pensjonsordninger etter § 2-9 eller innskuddspensjonsloven § 2-10.

(3) Kongen kan fastsette nærmere regler om utformingen av kombinerte pensjonsordninger. Det kan fastsettes regler om at innskuddene det enkelte år til sikring av innskuddspensjon eller engangsbetalt alderspensjon ikke skal overstige en fastsatt prosent av lønn sett i forhold til pensjonsnivået i den ytelsesbaserte pensjonsordningen.

(4) Dersom pensjonsordningens administrasjonsreserve ikke er tilstrekkelig til å dekke kostnadene knyttet til utstedelse av fripoliser ved opprettelse av kombinerte pensjonsordninger etter paragrafen her, skal de resterende kostnadene først dekkes av midler i premiefondet og deretter ved innbetaling fra foretaket dersom midlene i premiefondet ikke er tilstrekkelige.

(5) Foretaket kan tegne uførepensjon enten i tilknytning til den ytelsesbaserte pensjonsordningen eller i tilknytning til begge pensjonsordningene i den kombinerte ordningen. Den samlede kombinerte ordningen skal legges til grunn ved fastsettelse av uførepensjonens størrelse etter § 6-3 første ledd. Dersom uførepensjonen er tegnet kun i tilknytning til foretakets ytelsesbaserte pensjonsordning, skal det fastsettes i regelverket at det skal ytes et tillegg til den uførepensjon som fastsettes på grunnlag av størrelsen på den ytelsesbaserte alderspensjonen.

(6) Et foretak kan ikke ha premie- eller innskuddsfritak ved uførhet knyttet til bare en av pensjonsordningene.

(7) Foretaket kan tegne pensjon til etterlatte enten i tilknytning til den ytelsesbaserte pensjonsordningen eller i tilknytning til begge pensjonsordningene i den kombinerte ordningen. Den samlede kombinerte ordningen kan legges til grunn ved fastsettelse av etterlattepensjonens størrelse etter kapittel 7. Dersom etterlattepensjonen er tegnet kun i tilknytning til foretakets ytelsesbaserte pensjonsordning, kan det fastsettes i regelverket at det skal ytes et tillegg til den etterlattepensjon som fastsettes på grunnlag av størrelsen på den ytelsesbaserte alderspensjonen. Innskuddspensjonsloven § 7-4 femte ledd gjelder tilsvarende ved kombinerte pensjonsordninger dersom etterlatt ektefelle, registrert partner eller samboer gis pensjon etter reglene i innskuddspensjonsloven § 7-4 tredje ledd.

(8) Årlig utbetaling av alderspensjon fra de samlede kombinerte pensjonsordninger kan ikke overstige differansen mellom 10,2 G og beregnet folketrygd etter § 5-5 første ledd for lønnsgrunnlag lik 12 G, der grunnpensjonen settes til grunnbeløpet.

(9) Dersom de samlede kombinerte pensjonsordninger gir grunnlag for større årlige utbetalinger enn det som framkommer av åttende ledd, skal utbetaling av innskuddspensjonen eller den engangsbetalte alderspensjonen fordeles over flere år.

Kapittel 3. Medlemskap i pensjonsordningen

§ 3-1. *Krav til regelverket*

(1) Regelverket skal inneholde bestemmelser om medlemskap og opptak av medlemmer.

(2) I regelverket kan det gjøres unntak eller fastsettes særlige vilkår for særlige grupper av arbeidstakere for så vidt bestemmelsene er i samsvar med loven her med tilhørende forskrifter.

§ 3-2. *Alminnelige regler om medlemskap*

(1) Arbeidstakere i foretaket kan opptas i dets pensjonsordning.

(2) Pensjonsordningen kan også omfatte arbeidsgiveren og annen person som må anses som innehaver av foretaket. Bestemmelsene i § 3-5 gjelder tilsvarende. Kredittilsynet kan gi nærmere regler om hvilke personer som skal omfattes av dette ledd.

(3) Personer som ikke er pliktig medlem i folketrygden med medlemskap som omfatter opptjening av pensjonsrettigheter, kan ikke være medlem av pensjonsordningen med mindre annet følger av forskrift fastsatt av Kongen.

I. Rett og plikt til medlemskap

§ 3-3. *Hvem skal være medlem*

(1) Pensjonsordningen skal omfatte alle arbeidstakere i foretaket som har fylt 20 år, med mindre annet er fastsatt i loven her eller i forskrifter fastsatt av Kongen. Det kan fastsettes lavere alder i regelverket.

(2) En arbeidstaker skal være medlem selv om det for tiden ikke opptjenes rett til pensjon i tillegg til ytelsene etter lov om folketrygd.

(3) Arbeidstakere som er medlemmer av en annen pensjonsordning som foretaket betaler premie eller avgift til og som gir ytelser av minst tilsvarende verdi, skal ikke være medlemmer av pensjonsordningen, med mindre annet er fastsatt i regelverket.

§ 3-4. *Nye arbeidstakere*

(1) En arbeidstaker som ansettes av foretaket og som fyller vilkårene for medlemskap i pensjonsordningen, opptas som medlem fra første arbeidsdag i foretaket.

(2) Lov om forsikringsvirksomhet § 7-8 med tilhørende forskrift gjelder ved flytting til pensjonsordningen av premiereserve og andre midler knyttet til fripolise for opptjent pensjon.

§ 3-5. *Arbeidstakere i deltidsstilling*

(1) Arbeidstaker som har mindre enn en femdel av full stilling i foretaket, skal ikke være medlem av pensjonsordningen, med mindre annet er fastsatt i regelverket.

(2) Opptjent pensjon for arbeidstaker i deltidsstilling skal utgjøre en forholdsmessig del av den pensjon som ville være opptjent dersom arbeidstakeren hadde hatt fulltidsstilling.

§ 3-6. *Sesongarbeidere*

(1) Arbeidstaker som er sesongarbeider og som i løpet av et kalenderår utfører arbeid i foretaket som tilsvarer mindre enn en femdel av tilsvarende fulltidsstilling, skal ikke være medlem av pensjonsordningen, med mindre annet er fastsatt i regelverket.

(2) I regelverket kan det fastsettes at en sesongarbeider bare skal opptas som medlem dersom det arbeid som er utført i løpet av de siste tre år, for hvert år minst utgjør en femdel av fulltidsstilling.

§ 3-7. Arbeidstakere med permisjon

(1) Arbeidstaker som har permisjon for et fastsatt tidsrom og som forutsettes å gjenoppta arbeid i foretaket etter endt permisjon, skal være medlem av pensjonsordningen i permisjonstiden.

(2) Bestemmelsene i første ledd kan fravikes for permisjon i henhold til avtale ved at det i regelverket fastsettes:

- a. særlige regler om opptjening av pensjon mens permisjonen varer, eller
- b. at medlemskapet skal opphøre fra permisjonstidspunktet.

(3) Regelverket kan fastsette at arbeidstakere som er permitterte som følge av driftsinnskrenkninger m.v. skal være medlemmer av pensjonsordningen.

§ 3-8. Arbeidstakere som ikke er arbeidsføre

(1) Arbeidstaker som ikke er arbeidsfør på den tid arbeidstakeren ellers skulle opptas som medlem, skal først bli medlem av pensjonsordningen når arbeidstakeren begynner å arbeide i stillingen, med mindre annet er fastsatt i regelverket.

II. Eldre og pensjonerte arbeidstakere

§ 3-9. Eldre arbeidstakere

(1) En arbeidstaker skal tas opp som medlem av pensjonsordningen etter bestemmelsene i §§ 3-3 til 3-8 selv om arbeidstakeren ved ansettelsen har mindre enn 10 år igjen til pensjonsalderen.

(2) I regelverket kan det for slike arbeidstakere eller for bestemte grupper av slike arbeidstakere likevel bestemmes at de som har mindre enn et fastsatt antall år igjen til pensjonsalderen, ikke skal tas opp som medlemmer eller bare skal opptas på særskilte vilkår.

(3) Bestemmelser i regelverket om medregning av tidligere tjenestetid skal ikke gjelde for arbeidstakere som har mindre enn 10 år igjen til pensjonsalderen når de opptas, med mindre annet er fastsatt i regelverket.

(4) Bestemmelsene i annet og tredje ledd gjelder ikke ordning med engangsbetalt alderspensjon.

§ 3-10. Førtidspensjonerte arbeidstakere

(1) Førtidspensjonert arbeidstaker skal ikke være medlem av pensjonsordningen.

(2) Arbeidstaker som mottar Avtalefestet Pensjon (AFP) kan fortsette som medlem av pensjonsordningen når dette følger av regelverket.

§ 3-11. Arbeidstakere som har nådd pensjonsalderen

(1) Arbeidstaker som etter å ha nådd pensjonsalderen fortsatt har fulltids- eller deltidsstilling i foretaket, beholder sitt medlemskap i pensjonsordningen og har opptjening etter bestemmelsene i § 4-5.

Kapittel 4. Opptjening av pensjon

I. Alminnelige regler

§ 4-1. Pensjonsalder

(1) Pensjonsalderen skal fastsettes i regelverket. Pensjonsalderen kan ikke settes lavere enn 67 år.

(2) Kongen kan fastsette lavere pensjonsalder enn 67 år for stillinger som:

- a. medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning for de ansatte, eller
- b. krever at de ansatte har særlige fysiske eller psykiske egenskaper for at arbeidet skal bli tilfredsstillende utført på forsvarlig måte.

§ 4-2. Opptjent pensjon

(1) Opptjent ytelsesbasert pensjon for et medlem skal til enhver tid utgjøre en så stor del av full pensjon for medlemmet i henhold til pensjonsplanen, som den pensjonsgivende tjenestetid utgjør i forhold til den tjenestetid som kreves for rett til full pensjon (lineær opptjening). Tjenestetiden som kreves for rett til full pensjon er tiden fra opptak i ordningen fram til pensjonsalderen, men ikke mindre enn tiden som følger av § 4-3 første ledd.

(2) Har pensjonsordningen engangsbetalt alderspensjon, skal opptjent pensjon til enhver tid utgjøre summen av de rettigheter til pensjon som medlemmet har ervervet i samsvar med regelverket og beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen. Avkastning i tillegg til midler tilført etter beregningsgrunnlaget skal hvert år benyttes som engangspremie for forhøyelse av opptjent pensjon. Forvaltes midler knyttet til alderspensjon med kollektivt investeringsvalg etter § 11-1 a eller med investeringsvalg for det enkelte medlem etter § 11-2, skal opptjent pensjon likevel ikke overstige den rett til pensjon som etter beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen motsvarer den premiereserven medlemmet har opptjent til enhver tid.

II. Ytelsesbasert pensjon

§ 4-3. Krav til tjenestetid

(1) I regelverket skal det kreves en tjenestetid i foretaket på minst 30 år, men ikke mer enn 40 år for å ha rett til fulle pensjonsytelser.

(2) Tjenestetiden regnes fra første arbeidsdag i foretaket. Det skal ses bort fra tjenestetid før opprettelsen av pensjonsordningen når annet ikke er fastsatt i regelverket.

(3) Ved beregning av etterlattpensjon og av uførepensjon regnes tjenestetiden fram til det tidspunkt medlemmet tidligst ville ha oppnådd rett til alderspensjon.

§ 4-4. Skifte av stilling i foretaket

(1) Dersom en arbeidstaker før fastsatt pensjonsalder går over fra fulltidsstilling til deltidsstilling, skal pensjon opptjent som følge av tjenestetid etter endringstidspunktet utgjøre en forholdsmessig del av den pensjon som ville være opptjent i full stilling. Har en arbeidstaker ved oppnådd pensjonsalder en samlet tjenestetid i det samme foretaket på mer enn kravet til tjenestetid etter § 4-3 første ledd, kan det ses bort fra at tjenestetid ut over det fastsatte minste antall år er i deltidsstilling.

(2) Dersom lønnen til en arbeidstaker blir satt ned som følge av skifte av stilling eller annen endring av arbeidsoppgavene, gjelder følgende fra og med endringstidspunktet:

- a. pensjonen skal beregnes ut fra den nye lønnen. I regelverket kan det likevel fastsettes at høyere lønn skal legges til grunn dersom skifte av stilling som medfører lønnsreduksjon skjer i løpet av de siste ti årene før pensjonsalder,
- b. tjenestetiden før endringstidspunktet skal medregnes ved beregningen av pensjonen, og
- c. det skal utstedes fripolise etter reglene i §§ 4-7 til 4-9 som sikrer arbeidstakerens rett til den del av opptjent pensjon på endringstidspunktet som overstiger den pensjon som da ville være opptjent om lønnen etter bokstav a legges til grunn ved beregningen.

(3) Dersom en arbeidstaker skifter stilling i foretaket og dette fører til endring av pensjonsalderen, skal opptjent pensjon beregnes særskilt for den tjenestetid arbeidstakeren har i hver av stillingene. I regelverket kan det likevel fastsettes at:

- a. opptjent pensjon skal beregnes ut fra samlet tjenestetid i foretaket og pensjonsalderen i den nye stillingen, og
- b. det skal utstedes fripolise etter reglene i §§ 4-7 til 4-9 som sikrer arbeidstakerens rett til den del av opptjent pensjon på endringstidspunktet som overstiger den pensjon som da ville være opptjent om pensjonsalderen i den nye stillingen legges til grunn ved beregningen.

§ 4-5. Arbeidstakere som har nådd pensjonsalderen

(1) Arbeidstaker som ved oppnådd pensjonsalder ikke har opptjent full pensjon etter § 4-3 første ledd og som etter oppnådd pensjonsalder fortsatt har stilling i foretaket, skal godskrives etterfølgende tjenestetid. For øvrig gjelder bestemmelsene i § 4-4 tilsvarende.

(2) Har arbeidstakeren etter § 4-3 første ledd opptjent full pensjon ved oppnådd pensjonsalder eller for øvrig før fratrædelsen, skal det foretas omregning av pensjonen ved fratrædelsen på grunnlag av den premiereserve som da er knyttet til opptjent pensjon. Forsikringsteknisk kontantverdi av ytelsene skal være den samme før og etter omregningen.

(3) Er en arbeidstaker etter å ha fratrådt sin stilling ved oppnådd pensjonsalder ansatt i annet foretak, kan arbeidstakeren kreve at pensjon ikke skal utbetales i den utstrekning det blir utbetalt lønn fra foretaket. I så fall skal det foretas omregning av pensjonen etter annet ledd.

III. Opphør av medlemskap. Fripolise

§ 4-6. Opphør av medlemskap

(1) Et medlem som slutter i foretaket uten rett til straks begynnende pensjon, opphører ved fratrædelsen å være medlem av pensjonsordningen.

(2) Medlemmet beholder sin rett til opptjent pensjon og tilhørende premiereserve ved fratrædelsen med mindre tjenestetiden da er kortere enn 12 måneder.

(3) Premiereserven kan ikke utbetales til medlemmet.

§ 4-7. Rett til fripolise

(1) Når et medlem slutter i foretaket med rett til opptjent pensjon, skal pensjonsinnretningen sørge for at det utstedes fripolise som sikrer medlemmet rett til opptjent pensjon og tilhørende premiereserve. Tilsvarende gjelder for medlem av ordning etter § 11-2 som slutter med rett til straks begynnende alderspensjon. Er opptjent premiereserve knyttet til alderspensjon mindre enn 50 prosent av folketrygdens grunnbeløp, har medlemmet likevel

bare rett til at premiereserven blir overført til annen foretakspensjonsordning, fortsettelsesforsikring eller til individuell pensjonsforsikringsavtale etter skatteloven (IPA).

(2) Fripolise i henhold til foretakspensjonsforsikring skal utstedes av livsforsikringsselskapet som har tegnet forsikringen. Er pensjonsordningen i en pensjonskasse, utstedes fripolise etter reglene i § 4-8. Fripolise kan utstedes elektronisk dersom arbeidstakeren uttrykkelig godtar dette.

§ 4-8. Særregler for pensjonskasser

(1) En pensjonskasse kan inngå avtale med et livsforsikringsselskap som nevnt i § 1-1 annet ledd om at selskapet skal utstede fripolise til medlemmer som slutter i foretaket. Et medlems premiereserve ved fratreddelsen skal i tilfelle beregnes etter selskapets beregningsgrunnlag.

(2) Pensjonskassen skal inngå slik avtale om utstedelse av fripolise til medlemmer som slutter i foretaket mer enn ett år før pensjonsalderen, med mindre Kredittilsynet samtykker i at slike fripoliser utstedes av pensjonskassen selv.

(3) Når fripolise ikke skal utstedes av et livsforsikringsselskap, utstedes fripolisen av pensjonskassen.

§ 4-9. Forsikringsforholdet etter fripolise

(1) Fripolisen utgjør et eget rettsforhold mellom den som har mottatt fripolisen og livsforsikringsselskapet eller pensjonskassen som har utstedt den.

(2) Fortsettelsesforsikring som nevnt i forsikringsavtaleloven § 19-7 skal tegnes på samme vilkår som fripolisen, likevel slik at det kan avtales at forsikringen utvides til å omfatte uførepensjon og pensjoner til etterlatte etter kapittel 6 og 7 i loven her. Årlig premie for fortsettelsesforsikring for engangsbetalt alderspensjon kan likevel ikke overstige det beløp, justert for utviklingen i folketrygdens grunnbeløp, som ble innbetalt til alderspensjonskontoen siste år arbeidstakeren var medlem av pensjonsordningen.

(3) Dersom en arbeidstaker har en stilling med høyere pensjonsalder enn den pensjonsalder som gjelder etter fripolisen, kan arbeidstakeren før fripolisens pensjonsalder er nådd, kreve at det skal foretas omregning av pensjonen etter stillingens pensjonsalder på grunnlag av den premiereserve som da er knyttet til fripolisen. Samlet forsikringsteknisk kontantverdi skal være den samme før og etter omregningen.

(4) En arbeidstaker som fratrer sin stilling ved oppnådd pensjonsalder ved fylte 67 år eller senere, men før pensjonsalderen etter fripolisen, kan kreve at det da foretas omregning av pensjonen etter tredje ledd.

(5) Midlene knyttet til en fripolise kan overføres til annet livsforsikringsselskap eller pensjonskasse etter reglene i forsikringsvirksomhetsloven § 7-8 med tilhørende forskrift. Midlene kan ikke overføres til annet livsforsikringsselskap enn nevnt i § 1-1 annet ledd.

§ 4-10. Utenlandske statsborgere

(1) Utenlandske statsborgere som har hatt bopel her i riket i mindre enn tre år, og som slutter i foretaket med rett til opptjent pensjon og som deretter bosetter seg i utlandet, kan bruke tilhørende premiereserve til å sikre pensjonsrettigheter i livsforsikringsselskap som ikke er etablert i Norge.

IV. Medregning av tjenestetid i annet foretak

§ 4-11. Adgang til medregning

(1) Regelverket kan inneholde bestemmelser om medregning av tjenestetid og opptjent pensjon fra medlemskap i annen privat pensjonsordning. For eldre arbeidstakere gjelder § 3-9 tredje ledd.

(2) Medregningen skal gjennomføres ved at arbeidstakeren gis et tillegg i den pensjonsgivende tjenestetid.

(3) I regelverket for en pensjonsordning som har regler om medregning, skal det fastsettes som vilkår for medregning at midler knyttet til pensjon opptjent på grunnlag av tidligere tjenestetid i annet foretak blir overført til pensjonsordningen etter reglene i lov om forsikringsvirksomhet kapittel 8c.

§ 4-12. Regler for medregning

(1) Ved medregning av tjenestetid for medlemskap i annen pensjonsordning skal tillegget i tjenestetid settes lik tjenestetiden i den tidligere ordningen dersom premiereserven for den pensjon som er opptjent der, er minst like stor som premiereserven ville være i den nye ordningen etter like lang opptjeningstid. Ved beregningen av premiereserven i den nye ordningen legges de ytelser som gjelder for arbeidstakeren ved opptaket i den nye ordningen til grunn. Er premiereserven fra den tidligere ordningen mindre, avkortes tillegget i tjenestetid slik at det svarer til den overførte premiereserve.

(2) Foretaket kan likevel beslutte at ved medregning av tjenestetid for medlemskap i annen pensjonsordning skal tillegget i tjenestetid settes lik tjenestetiden i den tidligere ordningen.

§ 4-13. Overføring av premiereserve

(1) Midler som overstiger den premiereserve som etter § 4-12 medgår for å sikre full medregning av tidligere tjenestetid, herunder midler knyttet til rett til ytelser som ikke kan videreføres i pensjonsordningen, skal sikres ved fripolise etter § 5-9 annet ledd.

V. Fripoliseregister m.v.

§ 4-14. Registrering av fripoliser

(1) Fripoliser utstedt i henhold til reglene i loven her skal registreres i Fripoliseregisteret. Registeret skal så vidt mulig omfatte fripoliser utstedt i henhold til tidligere gjeldende regler om private tjenestepensjonsordninger.

(2) Kongen gir nærmere regler om opprettelsen av Fripoliseregisteret og om føringen av registeret, samt om adgangen til å innhente opplysninger fra registerføreren. Kongen kan også gi regler om foretakenes, pensjonsinnretningenes og de forsikredes plikt til å gi opplysninger til Fripoliseregisteret.

§ 4-15. Sammenslåing av fripoliser

(1) Arbeidstaker som har flere fripoliser utstedt av samme pensjonsinnretning, kan kreve at rettighetene etter polisene blir slått sammen og at ny fripolise blir utstedt på grunnlag av de samlede rettigheter. Dette gjelder også i tilfelle av flytting som nevnt i § 4-9 femte ledd.

(2) Ved sammenslåing av fripoliser som gir ulike rettigheter, skal det foretas omregning av alderspensjon på grunnlag av premiereserver for alderspensjon på omregningstidspunktet. Samlet forsikringsteknisk kontantverdi skal være den samme før og etter omregningen. Det kan ikke legges til grunn en lavere pensjonsalder enn 67 år med mindre pensjonsalderen etter alle fripolisene er lavere enn 67 år.

(3) Kongen kan fastsette nærmere regler om omregning av rettigheter etter fripoliser som slås sammen, herunder regler som gjelder sammenslåing av fripoliser knyttet til uførepensjon og etterlattepensjoner.

(4) Fripolise som gir rett til utbetaling av pensjon når krav om sammenslåing fremsettes, omfattes ikke av sammenslåing etter paragrafen her, med mindre pensjonsinnretningen samtykker.

Kapittel 5. Alderspensjon

I. Alminnelige regler

§ 5-1. Retten til alderspensjon

(1) Alderspensjon skal ytes fra den pensjonsalder regelverket fastsetter etter § 4-1. Det kan fastsettes i regelverket at alderspensjon skal opphøre eller pensjonsytelsen settes ned etter 10 år eller senere.

(2) For stillinger med lavere pensjonsalder enn 67 år kan det i regelverket fastsettes at pensjonen bare skal løpe til fylte 67 år, eller at pensjonsytelsen skal settes ned ved fylte 67 år.

(3) Arbeidstakeren har ikke rett til utbetaling fra pensjonsordningen så lenge og i samme forhold som arbeidstakeren mottar lønn fra foretaket, jf. § 3-11. Er en arbeidstaker etter å ha fratrådt sin stilling ved oppnådd pensjonsalder ansatt i annet foretak, kan arbeidstakeren kreve at pensjon ikke skal utbetales i den utstrekning det blir utbetalt lønn fra foretaket. § 4-5 annet ledd gjelder tilsvarende ved omregning av pensjon etter leddet her.

§ 5-2. Alderspensjonens størrelse

(1) Ytellesbasert alderspensjon kan fastsettes til:

- a. et beløp fastsatt ut fra lønn og beregnet folketrygd etter § 5-5,
- b. en bestemt del av medlemmets lønn, beregnet etter regler angitt i regelverket,
- c. et bestemt beløp pr. medlem, fastsatt i forhold til og ikke høyere enn folketrygdens grunnbeløp.

(2) Engangsbetalt alderspensjon tilsvarende summen av de pensjonsrettigheter som et medlem etter regelverket hvert år erverver som følge av innbetaling av årlig innskuddspremie tillagt årlig avkastning.

(3) Endring i lønn som følge av særskilt avtale eller av den alminnelige lønnsutvikling i foretaket, skal tillegges virkning fra det tidspunkt endringen trer i kraft. Det samme gjelder når pensjonen er fastsatt som en bestemt del av folketrygdens grunnbeløp.

(4) I pensjonsordning med engangsbetalt alderspensjon skal innskuddspremieplanen utformes i samsvar med reglene gitt i eller i medhold av lov om innskuddspensjon kapittel 5. Innskuddspremieplanen skal angi hvor stor del av årlig avkastning som skal tilføres premiereserven og benyttes som engangspremie for tillegg til pensjonsrettighetene. Forvaltes midler knyttet til alderspensjon med kollektivt investeringsvalg etter § 11-1 a eller med investeringsvalg for det enkelte medlem etter § 11-2, skal årlig avkastning i sin helhet benyttes som engangspremie for tillegg til pensjonsrettighetene.

II. Ytelsesbasert alderspensjon

§ 5-3. Forholdsmessighetsprinsippet

(1) I pensjonsplanen skal ytelsene fastsettes slik at forholdet mellom de enkelte medlemmers samlede pensjonsytelser fra pensjonsordningen og beregnet folketrygd blir rimelig ut fra lønn og tjenestetid i foretaket. Det kan likevel fastsettes at alle medlemmer uten hensyn til lønn skal ha rett til en minsteytelse på inntil grunnbeløpet i folketrygden opptjent forholdsmessig etter tjenestetiden.

(2) De samlede pensjonsytelser fra pensjonsordningen og beregnet folketrygd skal ikke utgjøre en større prosentdel av lønnen for medlemmer med høyere lønn enn for medlemmer med lavere lønn.

(3) For medlemmer som omfattes av andre pensjonsordninger som foretaket har betalt eller betaler premie til, skal ytelser fra slike ordninger også inngå ved beregningen av de samlede pensjonsytelser.

§ 5-4. Beregning av lønn

(1) Ved beregning av pensjonsytelsene skal som et medlems lønn regnes den lønn som medlemmet mottar fra foretaket.

(2) Regelverket kan fastsette at:

- a. det skal ses bort fra godtgjørelse for overtid, skattepliktige naturalytelser og utgiftsgodtgjørelser eller andre varierende eller midlertidige tillegg,
- b. siste års lønn, eller gjennomsnittet av de to eller tre siste års lønn før pensjonsalderen oppnås, skal legges til grunn,
- c. det skal benyttes et normert lønnsgrunnlag for en eller flere grupper av medlemmer, med mindre dette gir et vesentlig annet resultat enn om det enkelte medlems lønn ble lagt til grunn,
- d. det skal ses bort fra en andel av lønn etter første ledd. Andelen skal ikke overstige 10 prosent av lønn. Hvis regelverket inneholder denne bestemmelse, kan det ikke inneholde regler etter bokstav a.

§ 5-5. Beregnet folketrygd

(1) Forutsetter pensjonsplanen at pensjonsytelsene for de enkelte medlemmer skal utgjøre et beløp fastsatt ut fra lønn og beregnet folketrygd, skal folketrygdens ytelser beregnes etter følgende regler:

- a. grunnpensjonen for samtlige medlemmer settes til grunnbeløpet eller tre firedeler av dette,
- b. tilleggspensjonen beregnes for hvert medlem etter folketrygdens regler på grunnlag av den lønn som er pensjonsgivende i ordningen. Dersom den beregnede tilleggspensjonen er mindre enn folketrygdens særtillegg, skal beregnet tilleggspensjon settes lik særtillegget,
- c. senere endringer i folketrygdens regelverk skal være uten betydning for rett til opptjent pensjon.

(2) I regelverket kan det fastsettes at arbeidstakere som på grunn av alder ikke har rett til full tilleggspensjon etter folketrygden, skal gis et tillegg til pensjonsytelsen som tilsvarer den manglende tilleggspensjon etter folketrygden.

(3) Skal det ved fastsettelse av pensjonsytelsen tas hensyn til deltidsansettelse, beregnes ytelsen fra folketrygden på grunnlag av lønn i full stilling og reduseres forholdsmessig på samme måte som ved beregningen av pensjonsgrunnlaget for deltidsstilling.

§ 5-6. Særlige regler om beregning av pensjonsytelser

(1) I regelverket kan det fastsettes at:

- a. det ved endringer i lønn som går ut over den alminnelige lønnsutvikling i foretaket, ikke skal tas hensyn til tidligere tjenestetid,
- b. pensjonsgrunnlaget de siste ti år før et medlem når pensjonsalderen, bare skal reguleres etter den alminnelige lønnsutvikling i foretaket,
- c. grupper av arbeidstakere som etter reglene i kapittel 3 ikke har rett til medlemskap i pensjonsordningen, skal ha lavere ytelser enn andre medlemmer.

(2) Regelverket kan fastsette at pensjonens løpetid skal settes ned til det antall hele år som er nødvendig for at årlig pensjon kommer opp på et nivå tilsvarende omlag 20 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Forsikringsteknisk kontantverdi av pensjonen skal være den samme før og etter omregningen.

§ 5-7. Grense for samlede pensjonsytelser

(1) Pensjonsytelsene skal fastsettes slik at de samlede pensjonsytelser fra pensjonsordningen og beregnet folketrygd for hvert medlem ikke vil overstige:

- a. 100 prosent av medlemmets lønn inntil 6 G, og
- b. 70 prosent av den del av medlemmets lønn som ligger mellom 6 G og 12 G, og
- c. 0 prosent av den del av medlemmets lønn som overstiger 12 G.

(2) For medlemmer som ikke har full stilling i foretaket, skal grensen for de samlede pensjonsytelser utgjøre en forholdsmessig del av den grense som ville gjelde dersom medlemmet hadde hatt fulltidsstilling.

(3) I de siste to år før et medlem vil nå pensjonsalderen og i det år dette skjer, kan grensen for medlemmets samlede pensjonsytelser etter paragrafen her ikke beregnes på grunnlag av høyere lønn enn gjennomsnittet av medlemmets årslønn i disse tre årene.

III. Endringer i pensjonsplanen m.v.

§ 5-8. Endring av pensjonsytelsene

(1) Regulering av pensjonsytelsene kan skje ved endring av pensjonsplanen i samsvar med bestemmelsene i loven her.

(2) Det kan ikke gjennomføres endringer i pensjonsytelsene som medfører reduksjon av medlemmers rett til opptjent pensjon eller av premiereserve knyttet til opptjent pensjon på tidspunktet for endringen.

(3) Det kan ikke foretas endring av beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen som medfører reduksjon av medlemmers rett til opptjent pensjon eller av premiereserve knyttet til opptjent pensjon på tidspunktet for endringen.

§ 5-9. Nedsettelse av ytelsesbasert pensjon

(1) Endres pensjonsplanen ved at pensjonsytelsene settes ned fra og med tidspunktet for endringen, skal tjenestetiden på endringstidspunktet medregnes ved fastsettelsen av den enkelte arbeidstakers rett til pensjon etter den nye pensjonsplanen.

(2) Det skal utstedes fripolise etter reglene i §§ 4-7 til 4-9 som sikrer arbeidstakerens rett til den del av opptjent pensjon som overstiger det som ut fra lønn og tjenestetid på endringstidspunktet ville være opptjent etter den nye pensjonsplanen.

IV. Regulering av løpende pensjoner

§ 5-10. Årlig regulering

(1) Midler tilført pensjonistenes overskuddsfond skal hvert år benyttes som engangspremie for tillegg til ytelsene til pensjonistene. Alle pensjoner skal gis samme prosentvise tillegg.

(2) Omfatter pensjonsordningen uførepensjon eller etterlattepensjoner i tillegg til alderspensjon, skal slike pensjoner gis samme prosentvise tillegg som i tilfelle gis til alderspensjon under utbetaling.

(3) Tillegg til pensjoner kan i et enkelt år prosentvis ikke overstige den prosentvise økning av folketrygdens grunnbeløp i året. Det kan likevel gis høyere tillegg for at reguleringen av pensjonene i året og de to foregående år til sammen skal svare til den prosentvise økning av grunnbeløpet i disse tre årene.

§ 5-11. Tilskudd til pensjonistenes overskuddsfond

(1) Er midlene i pensjonistenes overskuddsfond i et år ikke tilstrekkelige til å dekke engangspremien for tillegg etter § 5-10 i samsvar med den prosentvise økningen av folketrygdens grunnbeløp i året, kan foretaket bestemme at de nødvendige midler skal overføres fra premiefondet eller foretaket til overskuddsfondet.

§ 5-12. Overskudd i pensjonistenes overskuddsfond

(1) Overstiger midlene i pensjonistenes overskuddsfond i et år det beløp som trengs til engangspremie for tillegg til pensjoner fastsatt etter § 5-10, skal resten av midlene tilføres premiefondet, senest ved utgangen av året.

V. Utbetaling av pensjon

§ 5-13. Grense for årlig utbetaling av engangsbetalt alderspensjon

(1) Årlig utbetaling av alderspensjon kan ikke overstige differansen mellom 10,2 G og beregnet folketrygd etter § 5-5 første ledd for lønnsgrunnlag lik 12 G, der grunnpensjonen settes til grunnbeløpet.

(2) Gir premiereserven grunnlag for større årlige utbetalinger enn det som framkommer av første ledd, skal utbetaling av alderspensjon fordeles over flere år.

(3) Dersom institusjonen ikke garanterer alderspensjonen, skal pensjonen i ett enkelt år ikke være større enn at samme alderspensjon etter beregningsgrunnlaget vil kunne utbetales hvert år i gjenværende utbetalingsperiode.

Kapittel 6. Uførepensjon. Premiefritak ved uførhet

§ 6-1. Rett til uførepensjon

(1) I regelverket kan det fastsettes at det skal ytes uførepensjon til medlemmer med en uføregrad på 20 prosent eller mer. Det kan ikke settes som vilkår for rett til uførepensjon at uføregraden er mer enn 50 prosent.

(2) Uførepensjonen begynner å løpe 12 måneder etter at ervervsevnen ble redusert. Stanser utbetaling av sykepenger eller attføringspenger forut for dette, utbetales uførepensjon fra samme tidspunkt, forutsatt at hensiktsmessig yrkesrettet attføring har vært prøvd.

(3) Utbetales det attføringspenger mer enn 12 måneder etter at ervervsevnen ble redusert, utbetales uførepensjon først fra det tidspunkt utbetaling av attføringspenger stanser.

(4) Uførepensjonen løper så lenge uføregraden er så høy som regelverket krever, men ikke lenger enn til medlemmet får rett til alderspensjon fra pensjonsordningen.

§ 6-2. Fastsettelse av uføregraden

(1) Er uføregraden etter folketrygden fastsatt til 50 prosent eller mer, skal uføregraden i folketrygden legges til grunn av pensjonsordningen. For øvrig skal uføregraden fastsettes etter folketrygdens regler på den måte regelverket angir.

(2) Når særlige grunner tilsier det, kan uføregraden fastsettes på annen måte.

§ 6-3. Uførepensjonens størrelse

(1) Uførepensjonen skal svare til den alderspensjon medlemmet ville ha rett til etter regelverket dersom lønnen på tidspunktet for uførheten og den tjenestetid som følger av § 4-3 tredje ledd legges til grunn.

(2) Uførepensjon skal ytes i forhold til uføregraden til enhver tid. I regelverket kan det fastsettes at uførepensjon ved uføregrad som er lavere enn 50 prosent, skal gis et tillegg som tilsvarer manglende utbetaling av uførepensjon fra folketrygden.

(3) I regelverket kan det fastsettes at det skal utbetales barnetillegg for barn som medlemmet forsørger eller plikter å forsørge og som ikke har fylt 21 år.

§ 6-4. Fradrag for andre ytelser

(1) I regelverket skal det fastsettes om det skal gjøres fradrag i uførepensjonen for erstatning for tap i ervervsevne fra yrkesskadeforsikring og i tilfelle inntas regler for beregning av slike fradrag. Fradraget gjøres ved utbetaling.

§ 6-5. Nedsetting av løpetiden

(1) Regelverket kan fastsette at pensjonens løpetid skal settes ned til det antall hele år som er nødvendig for at årlig uførepensjon kommer opp på et nivå tilsvarende omlag 20 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

§ 6-6. Førtidig alderspensjon til ervervsuført medlem

(1) Når pensjonsordningen ikke omfatter uførepensjon, kan det fastsettes i regelverket at det skal utbetales alderspensjon til medlem med uføregrad i folketrygden på 80 prosent eller mer etter følgende regler:

- a. alderspensjon kan utbetales i de siste fem år før pensjonsalderen eller, hvis den er høyere enn 67 år, fra fylte 62 år, og
- b. størrelsen av alderspensjonen skal beregnes på grunnlag av premiereserven og beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen.

§ 6-7. Premiefritak under uførhet

(1) Det kan i regelverket fastsettes at det for medlemmer som blir uføre, skal være premiefritak under uførhet i samsvar med uføregraden. Regelverket skal ha slike regler når pensjonsordningen omfatter uførepensjon.

(2) Reglene om uførepensjon i §§ 6-1 første og fjerde ledd, 6-2 og 6-3 første ledd gjelder tilsvarende.

§ 6-8. Alminnelige regler

(1) Bestemmelsene i §§ 5-2 til 5-9 gjelder tilsvarende for uførepensjoner så langt de passer.

Kapittel 7. Pensjoner til etterlatte

§ 7-1. Barnepensjon

(1) Omfatter pensjonsordningen barnepensjon, skal det i regelverket fastsettes regler om vilkårene for slik pensjon. Pensjonsordningen kan gi rett til barnepensjon til barn som medlemmet ved sin død plikter å forsørge eller forsørget.

(2) Barnepensjonen skal løpe fra medlemmets død og skal senest opphøre når barnet fyller 21 år. Er barnet blitt ufør før opphørstidspunktet, utbetales barnepensjon så lenge uførheten varer.

(3) Barnepensjonen skal fastsettes som en del av medlemmets alderspensjon eller lønn ved medlemmets død. Dør medlemmet før pensjonsalderen er oppnådd, skal den tjenestetid som følger av § 4-3 tredje ledd legges til grunn. Det kan likevel fastsettes regler om minstebeløp for pensjon til hvert barn, beregning av ytelsene etter antall barn, og høyere ytelser til foreldreløse barn.

§ 7-2. Ektefellepensjon

(1) Omfatter pensjonsordningen ektefellepensjon, skal det i regelverket fastsettes regler om vilkårene for slik pensjon. Det kan ikke fastsettes forskjellige regler for ektefeller av ulike kjønn.

(2) Ektefellepensjon skal løpe fra medlemmets død og skal opphøre senest ved ektefellens død. Det kan i regelverket fastsettes at ektefellepensjonen skal opphøre når det er utbetalt ektefellepensjon i minst 10 år. Dersom det også utbetales barnepensjon, skal ektefellepensjon likevel løpe inntil retten til barnepensjon opphører i henhold til § 7-1 annet ledd første punktum.

§ 7-3. Fraskilt ektefelle

(1) Fraskilt ektefelles rett til etterlattpensjon bestemmes av reglene i ekteskapslovgivningen.

§ 7-4. Ektefellepensjonens størrelse

(1) Ektefellepensjonen skal fastsettes som en del av medlemmets alderspensjon eller lønn ved medlemmets død. Dør medlemmet før fastsatt pensjonsalder, skal den tjenestetid som følger av § 4-3 tredje ledd legges til grunn.

(2) I regelverket kan det fastsettes at det skal gjøres fradrag i ektefellepensjonen etter reglene om forventet og faktisk ervervsinntekt i §§ 7-5 og 7-6.

§ 7-5. Ektefelle som ikke har fylt 67 år

(1) I etterlattpensjon til ektefelle som ikke har fylt 67 år, skal fradrag ved ervervsprøving utgjøre 40 prosent av den del av forventet årlig ervervsinntekt som overstiger 8 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Det skal likevel ikke gjøres fradrag i årlig pensjon for beløp som er mindre enn 10 prosent av grunnbeløpet.

(2) Er forventet årlig ervervsinntekt fastsatt i folketrygden, skal denne legges til grunn. For øvrig skal ervervsinntekten settes til det beløp som ektefellen ut fra alder, ervervsevne, foreliggende ervervsmuligheter og omstendighetene ellers må antas å kunne skaffe seg. Endrer forholdene seg vesentlig, skal forventet ervervsinntekt fastsettes på nytt.

§ 7-6. Ektefelle som er mellom 67 og 70 år

(1) I etterlattpensjon til ektefelle som har nådd folketrygdens pensjonsalder, men ikke folketrygdens aldersgrense, skal fradrag ved ervervsprøving utgjøre 40 prosent av den del av årlig faktisk ervervsinntekt som overstiger 8 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Det skal likevel ikke gjøres fradrag i årlig pensjon for beløp som er mindre enn 10 prosent av grunnbeløpet.

§ 7-7. Etterlattpensjon til registrert partner

(1) Omfatter pensjonsordningen ektefellepensjon, skal den også omfatte etterlattpensjon til registrert partner.

(2) Reglene i §§ 7-2 til 7-6 gjelder tilsvarende for etterlattpensjon til registrert partner.

§ 7-8. Samboerpensjon

(1) Pensjonsordningen kan omfatte etterlattpensjon til samboer på det tidspunkt medlemmet dør. Reglene i §§ 7-2 til 7-6 gjelder i tilfelle tilsvarende for etterlattpensjon til samboer.

(2) Retten til etterlattpensjon for ektefelle eller registrert partner går foran rett til samboerpensjon.

(3) Hadde medlemmet ved sin død fraskilt ektefelle eller partner, ytes samboerpensjon med det beløp som samboeren ville hatt rett til om ekteskap eller registrert partnerskap var inngått med medlemmet da samboerforholdet ble etablert. Dette gjelder også når ekteskap eller registrert partnerskap er inngått under samboerforholdet.

§ 7-9. Alminnelige regler

(1) Bestemmelsene i §§ 5-2 til 5-9 gjelder tilsvarende for etterlattpensjon så langt de passer.

(2) Pensjonsordningen kan omfatte barnpensjon selv om den ikke omfatter ektefellepensjon m.v.

Del 3. Pensjonsordningens midler

Kapittel 8. Alminnelige regler

§ 8-1. Midler knyttet til pensjonsordningen

(1) En pensjonsordnings midler omfatter premiereserve til sikring av opptjent pensjon til enhver tid, premiefond og pensjonistenes overskuddsfond. Tilleggsavsetning og kursreserve knyttet til pensjonsordningen inngår også i pensjonsordningens midler.

(2) Midler knyttet til fripolise omfattes ikke av pensjonsordningens midler.

§ 8-2. Rådighet over pensjonsordningens midler

(1) Pensjonsordningens midler skal disponeres i samsvar med regler gitt i eller i medhold av loven her.

(2) Midlene kan ikke benyttes til å utbetale pensjoner eller andre ytelser til arbeidstakere som ikke er opptatt som medlem.

§ 8-3. Forholdet til foretaket

(1) Pensjonsordningens midler skal holdes atskilt fra foretakets midler.

(2) Midlene hefter ikke for foretakets forpliktelser. Midlene kan ikke ved pantsettelse eller på annen måte benyttes til å sikre eller å dekke foretakets kreditorer.

(3) Midler i premiefond kan likevel tilbakeføres til foretaket etter reglene i § 10-4.

§ 8-4. Kapitalforvaltningen

(1) Pensjonsordningens midler skal forvaltes i samsvar med de regler for kapitalforvaltning i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser som gjelder til enhver tid med mindre det i samsvar med bestemmelse i regelverket avtales forvaltning med investeringsvalg etter reglene i kapittel 11.

(2) Renten på lån til foretaket eller medlemmer skal settes lik vanlig markedsrente for tilsvarende lån. Lånevilkårene skal gi adgang til å endre renten i samsvar med utviklingen av markedsrenten.

(3) Avkastningen på midler knyttet til premiefond skal årlig tilføres premiefondet. Avkastning på midler knyttet til pensjonistenes overskuddsfond skal tilføres overskuddsfondet.

§ 8-5. Fordeling av overskudd

(1) Midler som tilføres pensjonsordningen som overskudd etter forsikringsvirksomhetsloven § 8-1 med tilhørende forskrifter, unntatt overskudd som nevnt i annet ledd, skal godskrives foretaket og overføres til premiefondet.

(2) Overskudd på premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling, skal tilføres pensjonistenes overskuddsfond.

(3) Bestemmelsene i paragrafen her gjelder ikke for så vidt annet følger av regler gitt med hjemmel i § 9-7 eller av reglene om avkastning av investeringsportefølje i kapittel 11.

§ 8-6. Særregler for pensjonskasser

(1) Avkastningen på midler som er tilført en pensjonskasse som ansvarlig kapital, skal ikke overstige en rente som står i rimelig forhold til størrelsen av innskutt kapital og den risiko som knytter seg til innskuddet.

(2) Vedtektene for en pensjonskasse kan fastsette at en del av overskuddet etter § 8-1 i lov om forsikringsvirksomhet av 10. juni 1988 nr. 39, skal tilbakeholdes i pensjonskassen.

(3) Bestemmelsene i § 8-3 første og annet ledd gjelder tilsvarende for forholdet mellom foretaket og sikkerhetsfond og egenkapital i pensjonskassen.

§ 8-7. Flytting av pensjonsordningen

(1) Midler knyttet til en foretakspensjonsordning kan overføres til annen pensjonsinnretning etter reglene i forsikringsvirksomhetsloven § 7-8 med tilhørende forskrift. I så fall gjelder § 5-8 tilsvarende.

Kapittel 9. Premie. Premiereserve

§ 9-1. Premiereserve

(1) Premiereserven for en pensjonsordning skal til enhver tid være så stor at den etter beregningsgrunnlaget for ordningen er tilstrekkelig til å sikre den rett til pensjon som medlemmene har opptjent, herunder rett til uførepensjon og etterlattpensjon.

I. Pensjonsordning med ytelsesbasert alderspensjon

§ 9-2. Årets premie

(1) Pensjonsordningen skal hvert år tilføres en premie som etter beregningsgrunnlaget for ordningen vil være tilstrekkelig til å sikre den rett til pensjon som medlemmene opptjener i løpet av året, med tillegg av årets risikopremier og kostnader etter beregningsgrunnlaget.

(2) Er årets premie som følge av lønnsøkning høyere enn to ganger gjennomsnittet av premiene i de tre foregående år, kan en firedel av det beløp som overstiger premiefondet, innbetales neste år.

(3) Fastsettes det ved opprettelsen av en pensjonsordning regler om medregning av tidligere tjenestetid i foretaket, kan den premiereserve som trengs for å sikre den rett til pensjon slik medregning innebærer, innbetales som premietillegg med en tredel i hvert år deretter.

§ 9-3. Premieberegningen

(1) Årets premie for pensjonsordningen skal beregnes etter de retningslinjer (beregningsgrunnlaget) som selskapet eller pensjonskassen har meddelt Kredittilsynet. Grunnlagsrenten for ordningen skal være i samsvar med regler fastsatt av departementet.

(2) Er pensjonsalderen for en gruppe medlemmer satt høyere enn den laveste tillatte pensjonsalder, kan premien beregnes slik at premiebetaling opphører ved den laveste tillatte pensjonsalder. Omfatter pensjonsordningen premiefritak ved uførhet, skal premien beregnes slik at det ikke skal betales premie for medlemmer som blir uføre, likevel slik at premiefritaket skal reduseres forholdsmessig etter uføregraden.

(3) Omfatter pensjonsordningen uførepensjon, skal premien beregnes slik at det ikke skal betales premie for medlemmer som får utbetalt uførepensjon. For medlemmer som får utbetalt delvis uførepensjon, reduseres premiefritaket forholdsmessig.

(4) Omfatter pensjonsordningen etterlappensjon, skal det legges til grunn at foretaket ikke skal betale premie for etterlappensjon for medlemmer som dør før pensjonsalderen nås.

(5) Skal tidligere tjenestetid fra annen pensjonsordning medregnes etter reglene i §§ 4-11 og 4-12, regnes tidspunktet for medlemskap fra et tilsvarende tidligere tidspunkt.

§ 9-4. Arbeidstakernes tilskudd

(1) Skal arbeidstakerne betale tilskudd til pensjonsordningen, kan det årlige tilskudd for hver arbeidstaker ikke settes høyere enn 4 prosent av arbeidstakerens lønn beregnet etter § 5-4.

(2) Tilskudd fra en arbeidstaker skal ikke i noe tilfelle utgjøre mer enn halvparten av den premie uten omkostningstillegg som skal betales for arbeidstakeren.

§ 9-5. Endring av beregningsgrunnlaget

(1) Kredittilsynet kan kreve at beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen endres dersom beregningsgrunnlaget ikke gir betryggende sikkerhet for medlemmenes opptjente pensjon.

(2) Det nye beregningsgrunnlaget skal legges til grunn ved beregning av premier som forfaller etter Kredittilsynets vedtak. Inndekning av manglende premiereserve etter det nye beregningsgrunnlaget kan fordeles over tre år med en tredel hvert år.

(3) Regelverket skal inneholde forbehold om rett til endring av premien eller andre vilkår dersom vesentlige forutsetninger for beregningsgrunnlaget blir endret.

II. Pensjonsordning med engangsbetalt alderspensjon

§ 9-6. Innskuddspremie m.v.

(1) Pensjonsordningen skal tilføres innskuddspremie for medlemmene i samsvar med det som er fastsatt i innskuddspremieplanen.

(2) Omfatter pensjonsordningen også uførepensjon og etterlappensjon, skal pensjonsordningen hvert år også tilføres årets premier for slike ytelser, jf. § 9-2 første ledd. § 9-3 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

(3) Kostnader etter beregningsgrunnlaget skal dekkes i tillegg til premie etter første og annet ledd.

§ 9-7. Avkastning

(1) Kongen kan fastsette at premiereserven for opptjent alderspensjon, i tillegg til midler tilført etter beregningsgrunnlaget, årlig skal tilføres en bestemt del av overskudd eller annen avkastning som tilføres pensjonsordningen.

§ 9-8. Grense for innskuddspremie

(1) Kongen kan fastsette nærmere regler om at innskuddspremie for alderspensjon ikke skal overstige et fastsatt beløp for hvert medlem eller en fastsatt prosent av medlemmets

lønn. Det kan fastsettes ulike prosentsatser for lønn inntil 6 G og for de deler av lønnen som ligger mellom 6 G og 12 G.

(2) Ved beregning av innskuddspremie etter innskuddspremieplanen kan det ikke benyttes høyere beløp eller prosentsatser enn det som til enhver tid er fastsatt av Kongen i henhold til paragrafen her.

Kapittel 10. Premiefond

§ 10-1. Premiefond for pensjonsordningen

(1) Foretaket skal ha et premiefond for pensjonsordningen.

(2) Midlene i premiefondet skal forvaltes og disponeres i samsvar med bestemmelsene i loven her.

(3) Midler i premiefond opprettet av samme foretak skal anses som ett fond knyttet til alle pensjonsordninger foretaket har opprettet eller sluttet seg til.

§ 10-2. Midler i premiefondet

(1) Premiefondet skal tilføres:

- a. alle tilskudd til premiefondet som omfattes av skatteloven § 6-46 første ledd bokstav c,
- b. avkastning på midlene i premiefondet etter § 8-4 tredje ledd,
- c. overskudd som etter § 8-5 eller § 5-12 tilordnes foretaket,
- d. midler knyttet til pensjoner som ikke kommer til utbetaling, og
- e. for meget betalt forskuddspremie for medlemmer som slutter i foretaket i løpet av året.

§ 10-3. Bruk av premiefondet

(1) Premiefondet kan bare brukes til dekning av:

- a. årets premie for pensjonsordning etter § 9-2 og § 9-6,
- b. overføring til pensjonistenes overskuddsfond etter § 5-11,
- c. uførepensjon til medlemmer, dersom pensjonsordningen ikke omfatter uførepensjon,
- d. alderspensjon til arbeidstaker som ikke har nådd den fastsatte pensjonsalder i ordningen, men som har fylt 67 år eller i tilfelle en lavere alder fastsatt etter § 4-1 annet ledd.
- e. overføring som nevnt i § 11-1 fjerde ledd.
- f. kostnad i henhold til §§ 15-5 syvende ledd og 15-6 fjerde ledd.
- g. kostnad i henhold til § 2-12 fjerde ledd.

(2) Foretaket kan ikke bruke midler i premiefondet til formål som nevnt i første ledd bokstav b til d, f og g, med mindre premiefondet fortsatt vil være tilstrekkelig til å sikre at årets premie og premien for neste år blir betalt.

(3) Pensjonsytelser som nevnt i første ledd bokstav c og d skal så langt det passer fastsettes i samsvar med reglene i loven her.

(4) Har en pensjonskasse tapt sin ansvarlige kapital, kan midler i premiefondet også benyttes til å dekke manglende premiereserve.

§ 10-4. Overføring til foretaket

(1) Er premiefondet ved årets utgang større enn seks ganger gjennomsnittet av årets premie og premiene for de to foregående år for den eller de pensjonsordninger foretaket har, skal foretaket sørge for at det overskytende beløp tilbakeføres til foretaket.

(2) Foretaket kan bestemme at midler i premiefondet som overstiger halvparten av grensen etter første ledd, skal overføres til foretaket. Før beslutning om overføring treffes av foretaket, skal spørsmålet forelegges styringsgruppen for pensjonsordningen eller styret i pensjonskassen til uttalelse.

Kapittel 11. Pensjonsordning med investeringsvalg

§ 11-1. Ytellesbasert foretakspensjon med investeringsvalg

(1) Foretaket kan i samsvar med bestemmelser i regelverket avtale med institusjonen at midler tilsvarende pensjonsordningens premiereserve for alderspensjon eller for ytelser som nevnt i kapitlene 6 og 7, skal forvaltes som en investeringsportefølje tilordnet pensjonsordningen. Avtalen skal angi hvordan porteføljen skal sammensettes og hvilken adgang foretaket skal ha til å endre sammensetningen.

(2) Før foretaket inngår avtale etter første ledd eller endrer sammensetningen av investeringsporteføljen, skal styringsgruppen gis anledning til å uttale seg.

(3) Avkastning ut over det som er lagt til grunn i ordningens beregningsgrunnlag overføres premiefondet. Er avkastningen på den del av investeringsporteføljen som motsvarer premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling høyere enn lagt til grunn i ordningens beregningsgrunnlag tilføres overskytende avkastning pensjonistenes overskuddsfond.

(4) Er avkastningen på investeringsporteføljen i en regnskapsperiode ikke så stor som forutsatt i beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen, skal institusjonen straks kreve at differansen blir dekket ved overføring fra premiefondet eller ved tilskudd fra foretaket, med mindre differansen dekkes under avkastningsgaranti som nevnt i § 11-5 tredje ledd. Institusjonen svarer overfor de forsikrede for at differansen blir dekket.

§ 11-1a. Engangsbetalt foretakspensjon med kollektivt investeringsvalg

(1) Er det fastsatt i regelverket at midler tilsvarende pensjonsordningens premiereserve for alderspensjon skal forvaltes med kollektivt investeringsvalg, skal foretaket inngå avtale med institusjonen om hvordan investeringsporteføljen skal sammensettes og hvilken adgang foretaket skal ha til å endre sammensetningen. Før foretaket gjør dette, skal styringsgruppen gis anledning til å uttale seg.

(2) Avkastning og tap ved forvaltningen av investeringsporteføljen skal årlig tilordnes porteføljen og fordeles mellom medlemmene etter opptjent premiereserve.

(3) Det kan i regelverket fastsettes at medlemmenes premiereserve for alderspensjon skal forvaltes i ulike eller i samme investeringsportefølje. Utskillingen skal i tilfelle foretas på bakgrunn av medlemmets alder eller antall år igjen til pensjonsalder. Dersom annet ikke er fastsatt i regelverket, skal foretaket inngå avtale med institusjonen om at opptjent premiereserve for alle de medlemmer som har sju år eller færre igjen til pensjonsalder, skal utskilles fra pensjonsordningens øvrige kapital og forvaltes som en egen investeringsportefølje. Investeringsporteføljene skal settes sammen med henblikk på at premiereserven for medlemmer med få år igjen til pensjonsalder blir forvaltet på en særlig betryggende måte. Første og annet ledd gjelder tilsvarende for hver enkelt portefølje.

§ 11-2. Individuell investeringsportefølje

(1) Når pensjonsordningen har engangsbetalt alderspensjon, kan foretaket i samsvar med bestemmelse i regelverket avtale at det skal opprettes egen pensjonskonto for hvert

medlem og at hver pensjonskonto skal tilordnes en investeringsportefølje tilsvarende premiereserven for den alderspensjon medlemmet har opptjent.

(2) Kontohaveren skal ha adgang til å endre investeringsporteføljen. Kostnadene ved endring belastes pensjonskontoen eller dekkes av kontohaveren.

(3) Avkastningen på investeringsporteføljen skal hvert år tilføres pensjonskontoen. Kontohaveren bærer risikoen for at verdien av investeringsporteføljen blir redusert, når annet ikke er fastsatt i regelverket eller ved avtale med institusjonen.

(4) Midler knyttet til egen pensjonskonto kan bare flyttes til en annen institusjon etter reglene i § 8-7.

§ 11-3. Premiefond med investeringsportefølje

(1) Foretaket kan avtale at midler i premiefondet skal forvaltes som en investeringsportefølje. Foretaket skal ha adgang til å endre investeringsporteføljen.

(2) Avkastningen på investeringsporteføljen skal hvert år tilføres premiefondet. Foretaket bærer risikoen for at verdien av investeringsporteføljen blir redusert, når annet ikke er avtalt med institusjonen.

§ 11-4. Krav til investeringsportefølje

(1) En investeringsportefølje kan bestå av

- a) andeler i verdipapirfond,
- b) andeler i en særskilt investeringsportefølje, og
- c) kontanter og tilsvarende likvider.

(2) En særskilt investeringsportefølje sammensettes etter retningslinjer fastsatt av institusjonen. Verdipapirfondloven §§ 4-6 til 4-9 gjelder tilsvarende så langt de passer.

§ 11-5. Registrering og endring av investeringsportefølje

(1) Eiendeler tilordnet den enkelte investeringsportefølje skal registreres slik at det til enhver tid er klart hvilke eiendeler som inngår i porteføljen.

(2) Ved endring av en investeringsporteføljes sammensetning skal markedsverdien av eiendelene legges til grunn ved avregningen.

(3) Knytter institusjonen avkastningsgaranti til en investeringsportefølje, skal institusjonen kreve særskilt godtgjørelse for dekning av garantirisikoen.

Del 4. Konsernforhold. Selskapsendringer. Opphør

Kapittel 12. Konsernforhold m.v.

§ 12-1. Felles pensjonsordning for konsernforetak

(1) Flere foretak i samme konsern kan opprette felles pensjonsordning dersom de til sammen fyller minstekravene i § 2-2. Et foretak i konsernet kan også slutte seg til pensjonsordning som er opprettet av ett eller flere andre konsernforetak.

(2) Kredittilsynet kan samtykke i at andre foretak som har tilsvarende nær tilknytning til hverandre, har felles pensjonsordning.

§ 12-2. Gruppeinndeling

(1) Arbeidstakerne i hvert av foretakene skal utgjøre en egen gruppe innenfor pensjonsordningen. Kredittilsynet avgjør i tvilstilfelle hvilken gruppe en arbeidstaker skal tilhøre.

(2) Bestemmelsene i kapitlene 3 til 7 og 9 til 11 gjelder i forhold til medlemmene av hver gruppe. Det kan fastsettes særskilt pensjonsplan for hver gruppe.

(3) Bestemmelsene i første og annet ledd er ikke til hinder for at:

- a. det fastsettes felles pensjonsplan og benyttes samme beregningsgrunnlag for alle medlemmene i den felles pensjonsordning,
- b. det fastsettes at tjenestetiden for medlemmene av den felles pensjonsordning skal beregnes som samlet tjenestetid ved sammenhengende ansettelse i foretak som inngår eller har inngått i konsernet.

§ 12-3. Premie, overskudd m.v.

(1) Årlig premie og andre tilskudd til pensjonsordningen skal fordeles mellom foretakene på grunnlag av de beløp som trengs for å sikre opptjent pensjon for de medlemmer som inngår i hver gruppe.

(2) Ingen av foretakene kan belastes med en større andel av premien enn fastsatt i første ledd.

(3) Avkastning og overskudd, samt andre inntekter og kostnader knyttet til pensjonsordningen skal fordeles mellom gruppene etter gjeldende regler.

§ 12-4. Fellesfond

(1) Pensjonsordningen kan ha ett felles premiefond og ett felles pensjonistenes overskuddsfond.

(2) Ved disponeringen av midler i et fellesfond gjelder reglene i § 12-3 tilsvarende. Det skal føres regnskap for fellesfond som sikrer at bestemmelsene i § 12-3 blir overholdt.

§ 12-5. Opphør av konsernforholdet

(1) Selges et konsernforetak eller opphører konsernforholdet på annen måte, skal foretaket og dets gruppe av medlemmer skilles ut fra den felles pensjonsordning. Tilsvarende gjelder dersom tilknytningsforhold som nevnt i § 12-1 annet ledd opphører.

§ 12-6. Tilordning av midler til det utskilte foretaket

(1) Ved utskillelsen skal den del av den felles pensjonsordnings midler som knytter seg til medlemmene i foretakets gruppe, tilordnes foretaket. Er foretaket solgt eller konsernforholdet opphørt på annen måte, kan premiefondet unntas fra fordeling dersom foretakets gruppe av medlemmer utgjør mindre enn en tredel av medlemmene i den felles pensjonsordningen.

(2) Skal foretaket utskilles fra felles pensjonsordning i pensjonskasse, skal foretaket også tilordnes:

- a. en del av sikkerhetsfondet, beregnet etter forholdet mellom premiereserven for medlemmene i foretakets gruppe og premiereserven for de øvrige medlemmene i pensjonsordningen,
 - b. egenkapital som det utskilte foretaket har tilført pensjonskassen, samt en del av den egenkapital i pensjonskassen som ikke er innskutt egenkapital, beregnet på samme måte som fastsatt i bokstav a,
- med mindre foretaket er solgt eller konsernforholdet opphørt på annen måte og foretakets gruppe av medlemmer utgjør mindre enn en tredel av medlemmene i pensjonsordningen.

§ 12-7. Anvendelsen av midler tilordnet det utskilte foretaket

(1) De midler som er tilordnet det utskilte foretaket etter reglene i § 12-6, skal anvendes for å sikre medlemmene av foretakets gruppe tilsvarende rett til pensjon etter reglene i paragrafen her.

(2) Skal medlemmene av foretakets gruppe sikres rett til pensjon i ny pensjonsordning i annen pensjonsinnretning, skal de tilordnede midlene overføres til pensjonsinnretningen etter reglene i § 8-7. Er den nye pensjonsordningen opprettet i livsforsikringsselskap og er foretaket tilordnet midler etter § 12-6 annet ledd, skal likevel

- a. tilordnet del av sikkerhetsfondet overføres til premiefond,
- b) tilordnet egenkapital tilbakeføres til foretaket.

(3) Skal pensjonsordningen for medlemmene i foretakets gruppe opphøre, skal medlemmene sikres rett til pensjon etter reglene i § 15-3. Er foretaket tilordnet midler etter § 12-6 annet ledd, gjelder annet ledd annet punktum tilsvarende.

...

Kapittel 16. Ikrafttreden. Overgangsregler. Endringer i andre lover

§ 16-1. Ikrafttreden

(1) Loven trer i kraft fra den dag Kongen bestemmer. De enkelte deler av loven kan settes i kraft til ulik tid.

§ 16-2. Overgangsregler

(1) Regelverket for pensjonsordninger som er opprettet før loven er trådt i kraft, skal være endret i samsvar med kravet i § 2-1 fjerde ledd senest to år etter at loven trådte i kraft.

(2) Pensjonsordning som er opprettet før loven er trådt i kraft, og som ikke fyller minstekravene i § 2-2 første og annet ledd, kan ikke kreves avviklet etter § 2-2 tredje ledd før fem år etter at loven trådte i kraft.

(3) I forhold til reglene om medlemskap i §§ 3-3 til 3-11 gjelder følgende overgangsregler:

- a. Bestemmelsene i §§ 3-3 første ledd, 3-5 første ledd og 3-6 trer i kraft syv år etter at loven er trådt i kraft. I tiden inntil disse bestemmelser er trådt i kraft gjelder i stedet de tilsvarende bestemmelser i § 4 nr. 1 annet punktum og § 4 nr. 2 bokstav a og b i forskrift 28. juni 1968 nr. 3 om private tjenestepensjonsordninger i henhold til skatteloven § 44 første ledd bokstav k.
- b. Når annet ikke følger av bokstav a, skal reglene om rett til medlemskap gjelde i forhold til pensjonsordning opprettet før loven trådte i kraft fra det tidspunkt regelverket for pensjonsordningen er endret som nevnt i første ledd, eller, for pensjonsordninger opprettet av foretak med arbeidstakere som er medlem av Pensjonstrygden for sjømenn, senest ti år

etter at loven trådte i kraft. Bestemmelsene i § 3-11 og § 5-1 tredje ledd første punktum gjelder arbeidstakere som har nådd pensjonsalderen etter det tidspunkt som er nevnt i første punktum.

- c. Utvidelser som følge av bestemmelsene i bokstav a eller b skal ikke ha virkning på den grunnlagsrente som den opprinnelige livsforsikringsavtalen la til grunn.

(4) For pensjonsordninger opprettet før loven trådte i kraft, gjelder § 4-2 første ledd bare opptjening av pensjon på grunnlag av tjenestetid etter at regelverket er endret som nevnt i første ledd. Pensjon opptjent ved tjenestetid før dette tidspunkt, beregnes etter tidligere gjeldende regelverk.

(5) Bestemmelsene i § 4-4 gjelder ved skifte av stilling etter at regelverket er endret som nevnt i første ledd.

(6) Bestemmelsene i § 4-5 gjelder arbeidstakere som når pensjonsalderen etter at regelverket er endret som nevnt i første ledd.

(7) Bestemmelsene i §§ 4-6 og 4-7 gjelder medlemmer som slutter i foretaket etter at regelverket er endret som nevnt i første ledd, likevel slik at § 4-7 første ledd tredje punktum om adgang til overføring av premiereserve til individuell pensjonsforsikringsavtale etter skatteloven, også gjelder for fripolise utstedt i henhold til tidligere gjeldende regler.

(8) I forhold til pensjonsordning opprettet før loven er trådt i kraft, gjelder §§ 4-11 til 4-13 bare personer som er blitt medlemmer etter at regelverket er endret som nevnt i første ledd.

(9) For pensjonsordning opprettet før loven trådte i kraft gjelder §§ 5-1 til 5-6 fra det tidspunkt regelverket er endret i henhold til første ledd. Bestemmelsen i § 5-1 tredje ledd gjelder arbeidstakere som har nådd pensjonsalderen etter dette tidspunkt.

(10) Bestemmelsene i § 5-7 er ikke til hinder for at pensjonsordning som er opprettet før loven er trådt i kraft, viderefører bestemmelser i pensjonsplanen som vil være i strid med § 5-7, for så vidt gjelder personer som var medlem av pensjonsordningen da loven trådte i kraft. Regulering av pensjoner etter §§ 5-10 til 5-12 foretas første gang etter at pensjonistenes overskuddsfond er tilført overskudd etter § 8-5 annet ledd.

(11) For pensjonsordning opprettet før loven trådte i kraft, gjelder bestemmelsene i kapitlene 6 og 7 fra det tidspunkt regelverket er endret i henhold til første ledd.

(12) Bestemmelsene i § 8-2 annet ledd er ikke til hinder for utbetaling av pensjon til arbeidstakere eller deres etterlatte som har mottatt slik utbetaling før loven er trådt i kraft, likevel ikke ut over en periode på tre år fra dette tidspunkt.

(13) Bestemmelsene i § 8-5 gjelder fordeling av overskudd som blir tilført pensjonsordningen fra og med det første kalenderår etter at loven er trådt i kraft.

(14) Dersom en pensjonsordning opprettet før loven trådte i kraft, har premiereserve etter § 9-1 som ikke er tilstrekkelig dersom opptjent pensjon for alle medlemmene beregnes etter § 4-2 første ledd på grunnlag av samlet tjenestetid i foretaket, skal manglende premiereserve tilføres fra premiefondet eller fra foretaket innen 10 år etter at loven er trådt i kraft. Minst 20 prosent av manglende premiereserve skal være dekket innen 3 år, minst 40 prosent innen 5 år og minst 80 prosent innen 8 år. Er ikke minst halvparten av denne manglende premiereserve dekket innen 5 år etter at loven trådte i kraft, skal overskudd som omfattes av § 8-5 første ledd tilføres premiereserven inntil den manglende premiereserve er dekket, med mindre annet fastsettes av Kredittilsynet etter § 2-7.

(15) § 9-2 tredje ledd gjelder tilsvarende ved opptak av nye grupper av arbeidstakere som følge av bestemmelsene i kapittel 3.

(16) For pensjonsordning opprettet før loven trådte i kraft, skal premie etter § 9-2 beregnes på grunnlag av tjenestetid etter at regelverket er endret som nevnt i første ledd.

(17) Midler i premiefondet som overstiger grensen i § 10-4 første ledd skal innen to år etter at loven er trådt i kraft benyttes til å dekke opp manglende premiereserve som nevnt i 14. ledd og for øvrig overføres til foretaket.

(18) Tilbakeføring av midler i premiefondet i henhold til § 10-4 annet ledd kan ikke foretas før manglende premiereserve som nevnt i 14. ledd er dekket.

(19) Ved anvendelse av § 10-4 første og annet ledd i de ti første årene etter at loven er trådt i kraft, skal grensen for premiefondets størrelse beregnes på grunnlag av gjennomsnittet av årets premie og premien for de fire foregående år, men slik at premien for et enkelt år ikke settes lavere enn halvparten av premien i det av disse fem årene hvor premien er høyest.

(20) For pensjonsordninger som er opprettet før loven er trådt i kraft, gjelder §§ 11-1 og 11-3 fra det tidspunkt regelverket for pensjonsordninger er endret i samsvar med første ledd.

(21) Bestemmelsene i kapitlene 13 til 15 gjelder ikke avtale eller beslutning vedrørende sammenslåing, deling eller avvikling inngått eller truffet før loven er trådt i kraft. Avtalen eller beslutningen må være gjennomført senest to år etter at loven trådte i kraft. Fristen på to år i § 14-3 fjerde ledd regnes fra det tidspunkt loven trådte i kraft. Før fordeling av midlene i premiefondet i henhold til § 15-3 tredje ledd skal premiefondet først benyttes til å dekke opp manglende premiereserve som nevnt i 14. ledd.

(22) Midler i premiefond som nevnt i § 16 punkt 6 i forskrift av 28. juni 1968 nr. 3 om private tjenstepensjonsordninger i henhold til skatteloven § 44 første ledd bokstav k, skal være overført til pensjonsordningens premiefond innen fem år etter at loven trådte i kraft. Forskriften § 17 gjelder tilsvarende.

(23) For pensjonsfond opprettet før 1. juli 1968 gjelder bestemmelsene i § 16 punkt 7 og § 17 i forskrift av 28. juni 1968 nr. 3 om private tjenstepensjonsordninger i henhold til skatteloven § 44 første ledd bokstav k. For pensjonsfond som er suppleringsfond etter § 9 i forskriften gjelder bestemmelsene i § 17.

(24) Innen 5 år etter det år lov om foretakspensjon er trådt i kraft, skal pensjonsreguleringsfond etter skatteloven avvikles ved at midlene i fondet benyttes til pensjonsregulering i samsvar med regelverket for pensjonsordningen, eller overføres til premiefond knyttet til foretakets foretakspensjonsordning.

(25) Kongen fastsetter øvrige overgangsregler.

§ 16-3. Endringer i andre lover

A

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover: - - -

2. Overgangsregler til § 6-46 skal lyde:

(1) Dersom premiereserven knyttet til en foretakspensjonsordning ved lovens ikrafttredelse ikke er tilstrekkelig til å sikre opptjent pensjon som følge av at denne beregnes etter det regelverket som gjelder etter at loven er trådt i kraft, og tjenestetid fra tiden før loven trådte i kraft medregnes ved beregningen, gjelder følgende: Foretaket kan i disse tilfeller benytte midler i premiefondet til å dekke opp manglende premiereserve, eller dekke denne ved tilskudd fra foretaket dersom dette gjøres før utløpet av ti år etter det år lov om foretakspensjon trådte i kraft. For slike tilskudd kan foretaket kreve fradrag som premie etter lov av 26. mars 1999 om skatt på formue og inntekt § 6-46.

(2) Pensjonsfond etter lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt på formue og inntekt § 44 første ledd bokstav k som er oppsamlingsfond som nevnt i § 10 i forskrift av 28. juni 1968 nr. 3 om private tjenstepensjonsordninger etter skatteloven av 1911, skal tilbakeføres til foretaket dersom foretakspensjonsordning ikke er opprettet innen tre år etter at lov om foretakspensjon er trådt i kraft. Beløp som tilbakeføres til foretaket, skal tas til inntekt i tilbakeføringsåret.

(3) Pensjonsfond etter skatteloven av 18. august 1911 nr. 8 § 44 første ledd bokstav k som er suppleringsfond etter § 9 i forskrift av 28. juni 1968 nr. 3 om private tjenstepensjonsordninger etter skatteloven av 1911, og tilsvarende pensjonsfond opprettet før 1968, skal avvikles innen tre år etter at lov om foretakspensjon er trådt i kraft dersom foretaket har foretakspensjonsordning. Midlene i suppleringsfondet skal i tilfelle tilføres pensjonsordningen. Fradragsretten etter lov av 26. mars 1999 om skatt på formue og inntekt § 6-46 gjelder tilsvarende for tilskudd til suppleringsfond som ikke skal avvikles, likevel ikke i mer enn tre år fra og med det inntektsår lov om foretakspensjon trer i kraft.

(4) Departementet kan fastsette øvrige overgangsregler i forbindelse med gjennomføringen av lov om foretakspensjon.

Vedlegg 4

LOV 2000-11-24 nr 81: Lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven).

Kapittel 1. Virkeområde. Definisjoner

§ 1-1. Virkeområde

(1) Loven gjelder innskuddspensjonsordning hvor det gis eller har vært gitt inntektsfradrag etter skatteloven § 6-46, og foretak som har eller oppretter slik pensjonsordning.

(2) Loven gjelder også for Svalbard, jf lov av 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 2 annet ledd.

§ 1-2. Definisjoner

I loven betyr:

- a. Barn: medlemmets barn, herunder stebarn og fosterbarn.
- b. Folketrygdens grunnbeløp (G): det til enhver tid gjeldende grunnbeløpet i folketrygden.
- c. Foretak: aksjeselskap, allmennaksjeselskap, ansvarlig selskap, enkeltpersonforetak og ethvert annet rettssubjekt som har arbeidstaker i sin tjeneste.
- d. Foretakspensjon: pensjonsordning i arbeidsforhold undergitt lov av 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon eller forskrift av 28. juni 1968 nr. 3 om private tjenestepensjonsordninger.
- e. Fripoliseregisteret: register nevnt i lov av 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon § 4-14.
- f. Innskuddsplan: den del av regelverket som fastsetter de innskudd foretaket skal foreta for å sikre medlemmene alderspensjon.
- g. Institusjon: institusjon og filial av institusjon som omfattes av § 2-2.
- h. Konsern: konsern som nevnt i aksjeloven § 1-3 og allmennaksjeloven § 1-3, likevel slik at morselskapet ikke må være aksjeselskap eller allmennaksjeselskap.
- i. Lønn: skattepliktig lønnsinntekt og beregnet personinntekt.
- j. Medlemmer: arbeidsgiveren og de arbeidstakere som oppfyller opptaksvilkårene i regelverket for pensjonsordningen. Som medlem regnes også alderspensjonist som har sluttet i foretaket etter oppnådd pensjonsalder, og uførepensjonist som er blitt ufør mens han var i forsikringstakers tjeneste. Når det følger av regelverket, skal arbeidstaker som slutter hos forsikringstaker før oppnådd pensjonsalder og samtidig mottar Avtalefestet pensjon (AFP), regnes som medlem.
- k. Pensjonskapital: innskudd foretatt i samsvar med innskuddsplanen med tillegg av tilført avkastning. Pensjonskapital i livsforsikringsselskap eller pensjonskasse omfatter i tilfelle også andel av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond.

- l. Pensjonskapitalbevis: kontrakt mellom institusjonen og medlem som har trådt ut av en innskuddspensjonsordning som angir medlemmets rett til opptjent pensjonskapital i henhold til regelverket.
- m. Pensjonsordning: pensjonsordning opprettet i samsvar med reglene i loven her.
- n. Regelverket: alle regler og vilkår for pensjonsordningen og medlemmenes rettigheter som er fastsatt i avtale mellom foretaket og en institusjon, eller i vedtektene for en pensjonskasse, samt tilhørende innskuddsplan.
- o. Samboer: person som medlemmet
 - 1. har felles bolig og felles barn med, eller
 - 2. lever sammen i ekteskaps- eller partnerskapsliknende forhold når det godtgjøres at forholdet har bestått uavbrutt de siste fem år før dødsfallet, og det ikke foreligger forhold som ville hindre at lovlig ekteskap eller partnerskap ble inngått.
- p. Ytelsesplan: den del av regelverket som fastsetter ytelser til medlemmer som helt eller delvis mister ervervsevnen, eller ytelser til barn og andre etterlatte ved medlemmets død.

§ 1-3. Forskrifter

Kongen kan fastsette nærmere regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i loven her.

Kapittel 2. Opprettelse av pensjonsordning

I. Pensjonsordning med innskuddspensjon

§ 2-1. Pensjonsordning for alderspensjon

(1) Et foretak kan opprette pensjonsordning i samsvar med reglene i loven her for å sikre arbeidstakerne i foretaket alderspensjon i tillegg til de ytelser som til enhver tid utbetales i henhold til lov om folketrygd.

(2) Retten til alderspensjon skal sikres ved årlige innskudd innbetalt av foretaket etter avtale med institusjonen i samsvar med fastsatt innskuddsplan. Medlemmenes pensjonskapital skal forvaltes kollektivt med mindre det er opprettet en ordning med særskilte pensjonskonti for hver av medlemmene. Institusjonen forestår forvaltningen etter reglene i kapittel 3.

(3) Pensjonskapital kan bare disponeres og anvendes som fastsatt i loven her.

§ 2-2. Krav til institusjonen

(1) Pensjonsordning etter loven her kan opprettes ved avtale med institusjon som har tillatelse til å drive virksomhet her i riket som bank, livsforsikringsselskap, pensjonskasse eller forvaltningsselskap for verdipapirfond.

(2) Pensjonsordning kan også opprettes ved avtale med filial etablert her i riket av kredittinstitusjon, livsforsikringsselskap eller forvaltningsselskap for verdipapirfond som har hovedsete i annen stat innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet og som der kan drive tilsvarende virksomhet som nevnt i første ledd.

§ 2-3. Minstekrav til pensjonsordningen

(1) Et foretak kan bare opprette pensjonsordning i henhold til loven her dersom den skal omfatte:

- a. minst to personer i foretaket som begge har en arbeidstid og lønn som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling, eller
- b. minst en arbeidstaker uten eierinteresse i foretaket som har en arbeidstid og lønn i foretaket som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling.

(2) Dersom pensjonsordningen etter en periode på seks måneder ikke oppfyller kravene i første ledd, skal pensjonsordningen opphøre og avvikles etter reglene i kapittel 13.

§ 2-4. Uføreytelser. Ytelser til etterlatte

(1) Foretak som har alderspensjonsordning etter § 2-1, kan tegne særskilt forsikring etter lov om foretakspensjon som kan gi uførepensjon til medlemmer som helt eller delvis mister ervervsevnen og/eller ytelser til barn og andre etterlatte av medlemmer som dør.

(2) Foretaket kan tegne forsikring som gir innskuddsfritak under uførhet i samsvar med uføregraden, tilsvarende premiefritak etter lov om foretakspensjon § 6-7.

§ 2-5. Krav til regelverket

(1) Regelverket skal fastsette reglene om medlemskap, medlemmenes rettigheter i pensjonsordningen, innskuddsplanen og forvaltningen av pensjonskapitalen.

(2) Har foretaket tegnet særskilt forsikring for uføreytelser og ytelser til etterlatte etter § 2-4, skal regelverket inneholde ytelsesplanen.

(3) Regelverket for pensjonsordningen skal i sin helhet være i samsvar med bestemmelsene i loven her med tilhørende forskrifter.

§ 2-6. Styringsgruppe

(1) Foretak som har pensjonsordning som omfatter 15 eller flere medlemmer eller har pensjonsordning med kollektivt investeringsvalg, skal opprette en styringsgruppe for pensjonsordningen på minst tre personer. Minst en av personene skal velges av og blant medlemmene.

(2) Styringsgruppen skal uttale seg i saker som gjelder forvaltningen og praktiseringen av pensjonsordningen. Regelverket skal behandles av styringsgruppen før det vedtas eller endres.

§ 2-7. Informasjon til arbeidstakerne

(1) Foretaket skal gi arbeidstakerne en skriftlig oversikt over regelverket for pensjonsordningen. Det skal legges vekt på å gi arbeidstakerne et godt bilde av medlemmenes rettigheter, pensjonsinnskuddene og hvilken alderspensjon disse kan ventes å gi. Tilsvarende gjelder opplysninger om forsikring som vil gi uføreytelser eller ytelser til etterlatte.

(2) Foretaket skal gi arbeidstakerne skriftlig opplysning om endringer av betydning. Krav om skriftlighet i eller i medhold av loven her er ikke til hinder for bruk av elektronisk kommunikasjon. Opplysninger som har betydning for arbeidstakers pensjonsrettigheter kan likevel bare gis ved bruk av elektronisk kommunikasjon dersom den enkelte arbeidstaker har gitt uttrykkelig samtykke til dette.

(3) Kongen kan fastsette regler om hvilken informasjon som skal gis fra institusjon eller foretak i tilknytning til ordningen.

§ 2-8. Ligningsforhold

(1) Det skal fremgå av regelverket for pensjonsordningen, innskuddskvitteringer og meldinger til ligningsmyndighetene at dokumentene gjelder pensjonsordning etter loven her.

(2) Innskuddskvitteringer og meldinger til ligningsmyndighetene skal inneholde spesifiserte opplysninger om de innbetalinger foretaket har foretatt, herunder tilskudd til innskuddsfondet.

(3) Er årets innskudd betalt ved overføring fra innskuddsfondet, skal dette angis særskilt. Tilsvarende gjelder for tilbakeføring til foretaket av midler i innskuddsfondet.

(4) Institusjonen og foretaket er ansvarlig for at opplysninger som nevnt i paragrafen her er riktige. Det samme gjelder institusjon som forvalter innskuddsfond.

§ 2-9. Tilsyn

(1) Kredittilsynet fører tilsyn med pensjonsordninger etter loven her.

(2) Finner Kredittilsynet at en pensjonsordning er eller forvaltes i strid med lov eller forskrift, kan Kredittilsynet pålegge institusjonen og foretaket å rette på forholdet innen en fastsatt frist. Lov om foretakspensjon § 2-7 fjerde og femte ledd gjelder tilsvarende.

II. Parallelle pensjonsordninger

§ 2-10. Adgang til å ha parallelle pensjonsordninger

(1) Et foretak med pensjonsordning etter loven her kan samtidig ha en ytelsesbasert eller en engangsbetalt foretakspensjonsordning.

(2) For et foretak som har både pensjonsordning etter loven her og enten en ytelsesbasert eller en engangsbetalt foretakspensjonsordning (parallelle pensjonsordninger), gjelder følgende:

- a. ingen arbeidstaker kan på samme tid være medlem av mer enn en av ordningene,
- b. aldersgrensene skal være de samme i begge ordninger,
- c. regelverket for de to ordningene skal utformes slik at alderspensjonsytelsene står i et rimelig forhold til hverandre og slik at urimelig forskjellsbehandling av grupper av arbeidstakere unngås,
- d. rett til ytelser ved uførhet og til etterlatte skal være utformet på samme måte i de to ordningene.

(3) Bestemmelsene i annet ledd gjelder tilsvarende ved endring av regelverket for en av eller begge pensjonsordninger.

§ 2-11. Arbeidstakernes valgrett

(1) Når et foretak oppretter parallelle ordninger, skal hver enkelt arbeidstaker ha rett til å velge hvilken pensjonsordning vedkommende skal være medlem av. Det kan likevel fastsettes i regelverket at arbeidstakerorganisasjoner som har medlemmer ansatt i foretaket kan velge ordning for sine medlemmer. Det skal fastsettes i regelverket hvilken ordning arbeidstaker som ikke foretar noe valg etter første punktum skal være medlem av.

(2) Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende for arbeidstaker som blir ansatt i foretaket.

(3) En arbeidstaker kan ikke velge å bli medlem av en pensjonsordning dersom reglene om medlemskap som gjelder for ordningen er til hinder for at arbeidstakeren opptas som medlem.

§ 2-12. Flytting av medlemskap

(1) Regelverket skal inneholde bestemmelser om i hvilke tilfeller en arbeidstaker kan flytte sitt medlemskap fra den ene til den andre pensjonsordningen.

(2) En arbeidstaker skal i alle tilfelle ha rett til flytting av medlemskap ved vesentlig endring av innskudds- eller ytelsesplan eller av regelverket for øvrig i en av pensjonsordningene, dersom endringen er av betydning for fremtidige rettigheter i ordningen.

(3) Ved flytting av medlemskap gjelder bestemmelsene om opphør av medlemskap tilsvarende. Grensen på 12 måneder i § 6-1 annet ledd gjelder samlet medlemskap i de to ordningene.

III. Kombinerte pensjonsordninger

§ 2-13. Adgang til å ha kombinerte pensjonsordninger

Et foretak som har ordning med ytelsesbasert alderspensjon etter lov om foretakspensjon, kan supplere denne med pensjonsordning etter loven her i samsvar med bestemmelsene gitt i eller i medhold av lov om foretakspensjon § 2-12.

Kapittel 3. Alderspensjonskapitalen

§ 3-1. Forvaltning av pensjonskapitalen

Pensjonskapitalen knyttet til pensjonsordningen kan forvaltes

- a. som kollektivordning i samsvar med de regler for felles kapitalforvaltning som gjelder for den institusjonen der ordningen er opprettet, etter reglene i § 3-2, eller
- b. som ordning med kollektivt investeringsvalg etter reglene i § 3-2 a.
- c. som ordning med egen alderspensjonskonto for hver arbeidstaker og med investeringsvalg for egen konto for hvert medlem etter reglene i § 3-3.

§ 3-2. Alminnelig forvaltning av pensjonskapitalen

(1) Er det avtalt at pensjonsordningen opprettes som en kollektivordning der institusjonen har forvalteransvaret, skal pensjonskapitalen i sin helhet forvaltes i samsvar med de regler for kapitalforvaltning som gjelder for den institusjonen der ordningen er opprettet.

(2) Kongen kan fastsette en høyeste avkastningsprosent for hvor stor del av oppnådd avkastning av pensjonskapitalen i et år som etter regelverket tillegges pensjonskapitalen. Kongen kan også fastsette at en bestemt del av årets avkastning skal tillegges pensjonskapitalen. Avkastning som ikke tillegges pensjonskapitalen, skal tilføres innskuddsfondet.

§ 3-2a. Kollektiv investeringsportefølje

(1) Er det fastsatt i regelverket at pensjonskapitalen knyttet til pensjonsordningen skal forvaltes som kollektiv investeringsportefølje, skal foretaket inngå avtale med institusjonen om hvordan porteføljen skal sammensettes og hvilken adgang foretaket skal ha til å endre sammensetningen. Før foretaket gjør dette, skal styringsgruppen gis anledning til å uttale seg.

(2) Avkastning og tap ved forvaltningen av investeringsporteføljen skal årlig tilordnes pensjonskapitalen og fordeles mellom medlemmene etter opptjent pensjonskapital.

(3) Det kan i regelverket fastsettes at medlemmenes pensjonskapital skal forvaltes i ulike eller i samme investeringsportefølje. Utskillingen skal i tilfelle foretas på bakgrunn av medlemmets alder eller antall år igjen til pensjonsalder. Dersom annet ikke er fastsatt i regelverket, skal foretaket inngå avtale med institusjonen om at opptjent pensjonskapital for alle de medlemmer som har sju år eller færre igjen til pensjonsalder, skal utskilles fra pensjonsordningens øvrige kapital og forvaltes som en egen investeringsportefølje. Investeringsporteføljene skal settes sammen med henblikk på at pensjonskapitalen for medlemmer med få år igjen til pensjonsalder blir forvaltet på en særlig betryggende måte. Første og annet ledd gjelder tilsvarende for hver enkelt portefølje.

§ 3-3. Investeringsvalg for egen pensjonskonto

(1) Er det opprettet egen alderspensjonskonto for hver arbeidstaker i pensjonsordningen, kan det i samsvar med bestemmelse i regelverket også avtales at hver pensjonskonto skal tilordnes en egen investeringsportefølje. Kontohaveren skal ha adgang til å endre investeringsporteføljen.

(2) Avkastningen av investeringsporteføljen skal hvert år tilføres pensjonskontoen. Kontohaveren bærer risikoen for at verdien av investeringsporteføljen blir redusert, når annet ikke er fastsatt i regelverket eller ved avtale med institusjonen.

(3) Pensjonskapital knyttet til egen pensjonskonto kan bare flyttes til annen institusjon etter reglene i § 8-5.

§ 3-4. Krav til investeringsportefølje

(1) En investeringsportefølje kan bestå av

- a. andeler i verdipapirfond,
- b. andeler i en særskilt investeringsportefølje, og
- c. kontanter og tilsvarende likvider.

(2) En særskilt investeringsportefølje sammensettes etter retningslinjer fastsatt av institusjonen. Verdipapirfondloven §§ 4-6 til 4-9 gjelder tilsvarende så langt de passer.

(3) Ved endring av en investeringsporteføljes sammensetning skal markedsverdien av eiendelene legges til grunn ved avregningen.

(4) Eiendeler i den enkelte investeringsportefølje skal registreres slik at det til enhver tid er klart hvilke eiendeler som inngår i porteføljen.

(5) Knytter institusjonen avkastningsgaranti til en investeringsportefølje, skal institusjonen kreve særskilt godtgjørelse for dekning av garantirisikoen.

§ 3-5. Opptjent pensjonskapital

(1) Et medlem i en ordning med alminnelig forvaltning av pensjonskapitalen har til enhver tid en pensjonskapital tilsvarende summen av de innskudd foretaket har innbetalt for medlemmet, og en forholdsmessig del av avkastning tilført pensjonsordningen i medlemskapsperioden. Hvis ordningen er opprettet i livsforsikringsselskap eller pensjonskasse omfattes i tilfelle også andel av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond.

(2) Et medlem i en pensjonsordning som forvalter pensjonskapitalen med investeringsvalg har til enhver tid opptjent en pensjonskapital lik summen av innskudd betalt for medlemmet med tillegg og fradrag for medlemmets avkastning og tap. Hvis ordningen er

opprettet i livsforsikringsselskap eller pensjonskasse omfattes i tilfelle også andel av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond.

(3) Endringer i innskuddsplanen påvirker ikke størrelsen av opptjent pensjonskapital på tidspunktet for endringen.

Kapittel 4. Medlemskap

§ 4-1. Alminnelige regler om medlemskap

(1) Arbeidstakere i foretaket kan opptas i pensjonsordningen.

(2) Pensjonsordningen kan også omfatte arbeidsgiveren og annen person som må anses som innehaver av foretaket. Bestemmelsene i § 4-2 gjelder tilsvarende. Kredittilsynet kan gi nærmere regler om hvilke personer som skal omfattes av dette ledd.

(3) Personer som ikke er pliktig medlem i folketrygden med medlemskap som omfatter opptjening av pensjonsrettigheter, kan være medlem av pensjonsordningen etter regler i forskrift fastsatt av Kongen.

§ 4-2. Hvem skal være medlem

(1) Pensjonsordningen skal omfatte alle arbeidstakere i foretaket som har fylt 20 år, med mindre annet er fastsatt i loven her eller i forskrifter fastsatt av Kongen. Det kan fastsettes lavere alder i regelverket.

(2) En arbeidstaker som ansettes av foretaket og som fyller vilkårene for medlemskap i pensjonsordningen, opptas som medlem fra første arbeidsdag i foretaket.

(3) Arbeidstaker som har mindre enn en femdels stilling i foretaket, skal ikke være medlem av pensjonsordningen med mindre annet er fastsatt i regelverket.

(4) Arbeidstaker som er sesongarbeider og som i løpet av et kalenderår har utført arbeid i foretaket som tilsvarer mindre enn en femdel av tilsvarende fulltidsstilling, skal ikke være medlem av pensjonsordningen med mindre annet er fastsatt i regelverket. I regelverket kan det fastsettes at en sesongarbeider bare skal opptas som medlem dersom det arbeid som er utført i løpet av de siste tre år, for hvert år minst utgjør en femdel av fulltidsstilling.

§ 4-3. Arbeidstakere med permisjon

(1) Arbeidstaker som har permisjon for et fastsatt tidsrom og som forutsettes å gjenoppta arbeid i foretaket etter endt permisjon, skal være medlem av pensjonsordningen i permisjonstiden.

(2) Bestemmelsene i første ledd kan fravikes for permisjon i henhold til avtale ved at det i regelverket fastsettes:

- a. særlige regler om opptjening av pensjon mens permisjonen varer, eller
- b. at medlemskapet skal opphøre fra permisjonstidspunktet.

(3) Regelverket kan fastsette at arbeidstakere som er permitterte som følge av driftsinnskrenkninger m.v. skal være medlemmer av pensjonsordningen.

§ 4-4. Førtidspensjonerte arbeidstakere

(1) Førtidspensjonert arbeidstaker skal ikke være medlem av pensjonsordningen.

(2) Arbeidstaker som mottar Avtalefestet pensjon (AFP) kan fortsette som medlem av pensjonsordningen når dette følger av regelverket.

§ 4-5. Arbeidstakere som har nådd pensjonsalderen

Arbeidstaker som etter å ha nådd pensjonsalderen fortsatt har fulltids- eller deltidsstilling i foretaket, beholder sitt medlemskap i pensjonsordningen og har krav på fortsatt innbetaling av innskudd og premie.

Kapittel 5. Innskuddsplanen

§ 5-1. Alminnelige regler

(1) Innskuddsplanen fastsettes av foretaket i samsvar med regler gitt i eller i medhold av loven her. Innskuddsplanen skal gjelde for alle arbeidstakere som omfattes av pensjonsordningen.

(2) Foretaket skal hvert år innbetale innskudd for medlemmene av pensjonsordningen i samsvar med det som er fastsatt i innskuddsplanen. Dersom innskuddsplanen inneholder bestemmelser om dette, kan innskuddene i et bestemt år settes 25 prosent høyere eller lavere enn det som ellers er fastsatt i innskuddsplanen.

(3) Innskuddsplanen kan endres etter reglene om endring av regelverket.

§ 5-2. Forholdsmessighetsprinsippet

(1) Innskuddsplanen skal fastsettes slik at pensjonsinnskuddene ikke utgjør en større del av lønn for høytlønte enn for lavtlønte, likevel slik at innskudd, som andel av lønn, for lønn ut over 6 G kan være inntil to ganger innskuddet for lønn opp til 6 G.

(2) Er det i ordningens regelverk fastsatt at pensjonskapitalen ved utbetalingsperiodens start skal konverteres til en forsikring etter § 7-3 første ledd bokstav b, skal det ved anvendelsen av bestemmelsene i første ledd tas hensyn til at dødeligheten er ulik for kvinner og menn.

(3) Innskudd for medlem i deltidsstilling skal utgjøre en forholdsmessig del av innskuddet dersom medlemmet hadde fulltidsstilling.

§ 5-3. Innskuddenes størrelse

(1) Innskudd for medlemmene kan fastsettes som

- a. et bestemt beløp per medlem uavhengig av lønn,
- b. en bestemt prosent av medlemmets lønn,
- c. en bestemt prosent av et lønnsgrunnlag beregnet etter regler fastsatt i regelverket,
- d. et beløp for hvert medlem beregnet på grunnlag av ulike prosentsatser for medlemmets lønnsgrunnlag for henholdsvis lønn inntil 6 G og de deler av lønnen som ligger mellom 6 og 12 G.

(2) For ordninger hvor pensjonskapitalen skal konverteres til en forsikring etter § 7-3 første ledd bokstav b, skal det ved anvendelsen av reglene i første ledd fastsettes et høyere beløp eller en høyere prosentsats for kvinner enn for menn, slik at den årlige pensjon innskuddene ventes å gi er uavhengig av medlemmets kjønn. Kongen kan gi nærmere regler om beregning av slike høyere beløp eller prosentsatser.

§ 5-4. Innskuddsgrenser

(1) Kongen kan fastsette nærmere regler om at innskuddene i et år ikke skal overstige et fastsatt beløp for hvert medlem eller en fastsatt prosent av medlemmets lønn. Det kan

fastsettes ulike prosentsatser for medlemmets lønn inntil 6 G og de deler av lønn som ligger mellom 6 og 12 G.

(2) Ved beregning av innskudd etter innskuddsplanen kan det ikke benyttes høyere beløp eller prosentsatser enn det som til enhver tid er fastsatt av Kongen i henhold til paragrafen her.

§ 5-5. Beregning av lønn

(1) Ved anvendelsen av reglene i §§ 5-2 til 5-4 skal som et medlems lønn regnes den lønn medlemmet mottar fra foretaket i løpet av innskuddsåret. Det skal ses bort fra lønn over 12 G.

(2) I innskuddsplanen kan det fastsettes at

- a. det for alle medlemmers lønn skal ses bort fra godtgjørelse for overtid, skattepliktige naturalytelser og utgiftsgodtgjørelser eller andre varierende eller midlertidige tillegg,
- b. siste års lønn skal legges til grunn,
- c. det skal brukes et normert lønnsgrunnlag for en eller flere grupper av medlemmer, med mindre dette gir et vesentlig annet resultat enn om hvert enkelt medlems lønn legges til grunn,
- d. det skal ses bort fra en andel av lønnen på inntil 10 prosent, med mindre innskuddsplanen inneholder bestemmelse som nevnt i bokstav a.

Kapittel 6. Opphør av medlemskap. Pensjonskapitalbevis

§ 6-1. Opphør av medlemskap

(1) En arbeidstaker som slutter i foretaket uten rett til straks begynnende pensjon, opphører ved fratredelsen å være medlem av pensjonsordningen.

(2) Ved opphør av medlemskap beholder medlemmet sin rett til den pensjonskapital som er opptjent ved fratredelsen, med mindre medlemskapet da har vart kortere enn 12 måneder.

(3) Opptjent pensjonskapital kan ikke utbetales til medlemmet annet enn som ytelser etter § 7-3.

§ 6-2. Rett til bevis for opptjent pensjonskapital m.v.

(1) Institusjonen skal sørge for at det utstedes bevis for opptjent pensjonskapital i henhold til regelverket (pensjonskapitalbevis). Pensjonskapitalbeviset utgjør et eget rettsforhold mellom institusjonen og den dokumentet er utstedt til. Bestemmelsene i loven her gjelder for pensjonskapitalbevis så langt de passer. Pensjonskapitalbeviset kan utstedes elektronisk dersom arbeidstakeren uttrykkelig godtar dette.

(2) Institusjon som utsteder pensjonskapitalbevis skal overføre opptjent pensjonskapital til egen alderspensjonskonto som forvaltes i samsvar med det som er fastsatt i regelverket, med mindre annet avtales mellom kontohaveren og institusjonen i samsvar med § 3-3 første og annet ledd.

(3) Utenlandske statsborgere som har hatt bopel her i riket i mindre enn tre år ved opphør av medlemskapet, og som deretter bosetter seg i utlandet, kan benytte opptjent pensjonskapital til å sikre rett til pensjon i institusjon som ikke er etablert i Norge.

(4) Pensjonskapitalbevis utstedt i henhold til reglene i loven her skal registreres i Fripoliseregisteret.

§ 6-3. Flytting av pensjonskapital

(1) Kontohaveren har rett til å få pensjonskapital i henhold til pensjonskapitalbevis overført til alderspensjonskonto i annen institusjon som nevnt i § 2-2 eller til annen innskuddspensjonsordning. Er pensjonskapitalen mindre enn 50 prosent av folketrygdens grunnbeløp, kan pensjonskapitalen også overføres til Individuell pensjonsavtale etter skatteloven (IPA).

(2) Ved overføring av pensjonskapitalen til annen innskuddspensjonsordning skal opptjent pensjonskapital etter § 3-5 forhøyes med det overførte beløp.

§ 6-4. Sammenslåing av pensjonskapitalbevis

(1) Arbeidstakeren kan kreve at pensjonskapital knyttet til flere konti i samme institusjon blir slått sammen og at nytt pensjonskapitalbevis utstedes av institusjonen. Dette gjelder også etter flytting etter § 6-3.

(2) Ved anvendelsen av første ledd kan det ikke legges til grunn lavere pensjonsalder enn det som følger av § 7-1 første ledd, med mindre pensjonsalderen i alle pensjonsordningene er lavere enn dette.

(3) Pensjonskapitalbevis som skal forvaltes i spareavtale etter § 7-3 første ledd bokstav a, kan ikke slås sammen med pensjonskapitalbevis som skal konverteres til forsikring etter samme bestemmelse bokstav b. Kongen kan gi nærmere regler om sammenslåing av pensjonskapitalbevis som skal konverteres til forsikring.

§ 6-5. Fortsatt pensjonssparing

(1) Arbeidstaker som etter at medlemskapet er opphørt ikke er medlem av annen innskudds- eller foretakspensjonsordning, har rett til å fortsette å betale årlige innskudd til alderspensjonskonto opprettet i henhold til §§ 6-2 til 6-4.

(2) Institusjonen skal i skriftlig melding eller på annen forsvarlig måte gi arbeidstaker som opphører å være medlem, informasjon om adgang til å fortsette å betale årlige innskudd etter første ledd. Arbeidstaker må benytte seg av denne adgangen innen seks måneder etter at medlemskapet er opphørt.

(3) Årlige innskudd kan ikke overstige det beløp, justert for utviklingen i folketrygdens grunnbeløp, som ble innbetalt til alderspensjonskontoen siste år arbeidstakeren var medlem av pensjonsordningen.

Kapittel 7. Bruk av pensjonskapital til alderspensjon

§ 7-1. Pensjonsalder

(1) Pensjonsalderen skal fastsettes i regelverket. Pensjonsalderen kan ikke settes lavere enn 67 år.

(2) Kongen kan fastsette lavere pensjonsalder enn 67 år for stillinger som:

- a. medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning for de ansatte, eller
- b. krever at de ansatte har særlige fysiske eller psykiske egenskaper for at arbeidet skal bli tilfredsstillende utført på forsvarlig måte.

§ 7-2. Rett til alderspensjon

(1) Når et medlem slutter i foretaket ved eller etter oppnådd pensjonsalder, skal institusjonen utstede pensjonskapitalbevis etter § 6-2 med rett til straks begynnende alderspensjon.

(2) Arbeidstaker som etter oppnådd pensjonsalder fortsatt mottar lønn, kan kreve at pensjon ikke skal utbetales i den utstrekning arbeidstakeren mottar lønn. Ikke utbetalt alderspensjon blir værende i pensjonskapitalen.

§ 7-3. Utbetaling av alderspensjon

(1) I regelverket skal det fastsettes om pensjonskapitalbevis i utbetalingsperioden skal:

- a. forvaltes i spareavtale med institusjon som nevnt i § 2-2, eller
- b. konverteres til forsikring basert på forutsetninger om dødelighet i livsforsikringsselskap eller pensjonskasse som nevnt i § 2-2. Utbetalingsperiodens lengde og utbetalingsprofil skal være fastsatt i regelverket. Pensjonskasse som konverterer pensjonskapital etter bestemmelsen her, skal oppfylle kravene i lov om foretakspensjon § 2-2 annet ledd.

(2) Alderspensjon skal ytes fra den tid medlemmet etter § 7-2 har rett til pensjon, og skal løpe i minst 10 år.

(3) Er alderspensjonen garantert av institusjonen kan pensjonsytelsen ikke settes ned før etter 10 år. Dersom institusjonen ikke garanterer alderspensjonen, skal pensjonen i et enkelt år ikke utgjøre en større andel av pensjonskapitalen enn dette året utgjør av gjenværende utbetalingsperiode. Ved beregning av gjenværende utbetalingsperiode kan det tas utgangspunkt i at pensjonen skal løpe i 10 år. Pensjonens løpetid kan likevel settes ned til det antall hele år som er nødvendig for at samlet årlig pensjon kommer opp på et nivå på omlag 20 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

(4) Årlig utbetaling av alderspensjon kan ikke overstige differansen mellom 10,2 G og beregnet folketrygd etter lov om foretakspensjon § 5-5 første ledd for lønnsgrunnlag lik 12 G, der grunnpensjonen settes til grunnbeløpet.

(5) Hvis pensjonskapitalen gir grunnlag for større årlige utbetalinger enn det som framkommer av fjerde ledd, skal utbetaling av alderspensjon fordeles over flere år.

§ 7-4. Medlem som dør

(1) Dør et medlem skal pensjonskapital i spareavtale benyttes til barnepensjon til de barn medlemmet ved sin død forsørger eller plikter å forsørge og pensjon til ektefelle, samboer eller registrert partner.

(2) Barnepensjon utbetales etter reglene i § 7-3 tredje ledd. Pensjonen skal opphøre når barnet fyller 21 år.

(3) Er pensjonskapitalen større enn det som trengs for å sikre hvert barn en årlig pensjon etter annet ledd på 1 G, benyttes gjenværende kapital til å gi ektefelle, samboer eller registrert partner pensjon i minst 10 år etter reglene i § 7-3 tredje ledd. Bestemmelsene i lov om foretakspensjon §§ 7-3 og 7-8 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende for etterlattepensjon etter bestemmelsen her.

(4) Overstiger pensjonskapitalen det som trengs for å gi barna pensjon etter paragrafen her, og har ingen rett til pensjon etter tredje ledd, utbetales gjenværende pensjonskapital som engangsbeløp til dødsboet.

(5) Har etterlatt ektefelle, registrert partner eller samboer som gis pensjon etter reglene i tredje ledd, også rett til pensjon etter forsikring tegnet etter § 2-4 første ledd, gjelder reglene om ervervsprøving i lov om foretakspensjon §§ 7-5 og 7-6. I så fall anses pensjon etter reglene i tredje ledd som ervervsinntekt.

Kapittel 8. Pensjonsordningens midler

§ 8-1. Midler knyttet til pensjonsordningen

(1) Pensjonsordningens midler omfatter pensjonskapitalen til enhver tid og innskuddsfond. Er pensjonsordningen opprettet i livsforsikringsselskap eller pensjonskasse, inngår også tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond tilordnet pensjonsordningen.

(2) Er pensjonsordningen opprettet med investeringsvalg for pensjonskapitalen, gjelder første ledd tilsvarende i forhold til de midler som er knyttet til samtlige medlemmer som inngår i pensjonsordningen.

(3) Pensjonskapital knyttet til pensjonskapitalbevis utstedt etter §§ 6-2 og 7-2 inngår ikke i pensjonsordningens midler.

§ 8-2. Rådighet over pensjonsordningens midler

(1) Pensjonsordningens midler skal disponeres i samsvar med regler gitt i eller i medhold av loven her.

(2) Midlene kan ikke benyttes til å utbetale ytelser til arbeidstakere som ikke er medlem av pensjonsordningen.

§ 8-3. Forholdet til foretaket m.v.

(1) Pensjonsordningens midler skal holdes atskilt fra foretakets midler.

(2) Midlene hefter ikke for foretakets forpliktelser. Midlene kan ikke ved pantsettelse eller på annen måte benyttes til å dekke foretakets eller medlemmenes kreditorer.

(3) Midler i innskuddsfond kan likevel tilbakeføres til foretaket etter reglene i § 9-4.

§ 8-4. Kapitalforvaltningen

(1) Pensjonsordningens midler skal forvaltes i samsvar med de regler for kapitalforvaltningen som gjelder til enhver tid for så vidt annet ikke følger av regler om forvaltning av egen investeringsportefølje fastsatt i eller i samsvar med §§ 3-2 til 3-4.

(2) Renten på lån til foretaket eller medlemmer skal settes lik vanlig markedsrente for tilsvarende lån. Lånevilkårene skal gi adgang til å endre renten i samsvar med utviklingen i rentemarkedet.

(3) Avkastningen og overskudd på midler i innskuddsfondet skal årlig tilføres innskuddsfondet. Det kan fastsettes at midler i innskuddsfondet skal forvaltes som egen investeringsportefølje i samsvar med § 3-4. Foretaket skal ha adgang til å endre den investeringsportefølje som er tilordnet innskuddsfondet.

§ 8-5. Flytting av pensjonsordningen m.v.

Pensjonsordningens midler kan flyttes til annen institusjon som nevnt i § 2-2 i henhold til ellers gjeldende regler. Før foretaket gjør dette, skal styringsgruppen gis anledning til å uttale seg.

Kapittel 9. Innskuddsfond

§ 9-1. *Innskuddsfond for pensjonsordningen*

(1) Foretaket skal ha et innskuddsfond for pensjonsordningen. Dette gjelder selv om pensjonsordningen har egen alderspensjonskonto for hver arbeidstaker.

(2) Midler i innskuddsfondet opprettet av samme foretak skal anses som et fond knyttet til alle pensjonsordninger foretaket har opprettet eller sluttet seg til.

§ 9-2. *Midler i innskuddsfondet*

Innskuddsfondet skal tilføres:

- a. alle tilskudd til innskuddsfondet som omfattes av skatteloven § 6-46
- b. avkastning på midlene i innskuddsfondet etter § 8-4 tredje ledd
- c. avkastning på pensjonskapitalen i samsvar med § 3-2 annet ledd
- d. innskudd for arbeidstakere med kortere medlems tid enn 12 måneder, jf. § 6-1 annet ledd, samt for meget forskuddsbetalt innskudd for medlemmer som slutter i foretaket i løpet av året.

§ 9-3. *Bruk av midler i innskuddsfond*

(1) Innskuddsfondet kan brukes til dekning av:

- a. årets innskudd i henhold til innskuddsplanen for pensjonsordningen
- b. alderspensjon til arbeidstakere som ikke har nådd fastsatt pensjonsalder, men som har fylt 67 år eller i tilfelle en lavere alder fastsatt etter § 7-1 annet ledd.
- c. kostnad i henhold til § 14-1 fjerde ledd.

(2) Foretaket kan ikke bruke midler i innskuddsfondet til formål som nevnt i første ledd bokstav b og c, med mindre innskuddsfondet fortsatt vil være tilstrekkelig til å sikre at forpliktelser som nevnt i første ledd bokstav a blir dekket for inneværende og neste år.

(3) Har en pensjonskasse tapt sin ansvarlige kapital, kan midler i innskuddsfondet også benyttes til å dekke manglende pensjonskapital.

§ 9-4. *Overføring til foretaket*

(1) Er innskuddsfondet ved årets utgang større enn seks ganger gjennomsnittet av årets innskudd etter innskuddsplanen og tilsvarende innskudd for de to foregående år, skal foretaket sørge for at det overskytende beløp overføres til foretaket.

(2) Foretaket kan bestemme at midler i innskuddsfondet som overstiger halvparten av grensen etter første ledd, skal overføres til foretaket. Før dette gjøres skal styringsgruppen gis anledning til å uttale seg.

Kapittel 10. Konsernforhold

§ 10-1. *Felles pensjonsordning for konsernforetak*

(1) Flere foretak i samme konsern kan opprette felles pensjonsordning dersom de til sammen fyller minstekravene i § 2-3. Et foretak i konsernet kan også slutte seg til pensjonsordning som er opprettet av ett eller flere andre konsernforetak.

(2) Kredittilsynet kan samtykke i at andre foretak som har tilsvarende nær tilknytning til hverandre, har felles pensjonsordning.

§ 10-2. Gruppeinndeling

(1) Arbeidstakerne i hvert av foretakene skal utgjøre en egen gruppe innenfor pensjonsordningen. Kredittilsynet avgjør i tvilstilfelle hvilken gruppe en arbeidstaker skal tilhøre.

(2) Bestemmelsene i kapitlene 4 til 7 og 9 gjelder i forhold til medlemmene av hver gruppe. Det kan fastsettes særskilt innskuddsplan for hver gruppe.

(3) Bestemmelsene i første og annet ledd er ikke til hinder for at det fastsettes felles innskuddsplan for alle medlemmene i pensjonsordningen eller felles regler for bruk av pensjonskapitalen.

§ 10-3. Tilskudd til pensjonsordningen m.v.

(1) Årlige innskudd, premier og andre tilskudd til pensjonsordningen skal fordeles mellom foretakene på grunnlag av de beløp som trengs for å sikre rettighetene for de medlemmer som inngår i hver gruppe.

(2) Ingen av foretakene kan belastes med en større andel av tilskuddene enn fastsatt i første ledd.

(3) Avkastning og overskudd, samt andre inntekter og kostnader knyttet til pensjonsordningen, skal fordeles mellom gruppene etter gjeldende regler.

§ 10-4. Fellesfond m.v.

(1) Pensjonsordningen kan ha felles ordning for forvaltning av pensjonskapitalen i samsvar med reglene i §§ 3-2 til 3-4. Pensjonsordningen kan ha felles innskuddsfond.

(2) Ved disponeringen av felles innskuddsfond gjelder reglene i § 10-3 tilsvarende.

(3) Det skal føres regnskap for midler under felles forvaltning som sikrer at bestemmelsene i § 10-3 blir overholdt.

§ 10-5. Opphør av konsernforholdet

(1) Selges et konsernforetak eller opphører konsernforholdet på annen måte, skal foretaket og dets gruppe av medlemmer skilles ut fra den felles pensjonsordning. Tilsvarende gjelder dersom tilknytningsforhold som nevnt i § 10-1 annet ledd opphører.

(2) Ved utskillelsen skal den del av den felles pensjonsordnings midler som knytter seg til foretakets gruppe, tilordnes foretaket. Er foretaket solgt eller konsernforholdet opphørt på annen måte, kan innskuddsfondet unntas fra fordeling dersom foretakets gruppe av medlemmer utgjør mindre enn en tredel av medlemmene i den felles pensjonsordning.

(3) Er det for det utskilte foretakets gruppe tegnet forsikringer som nevnt i § 2-4, skal også avsetninger knyttet til slike forsikringer fordeles med mindre foretakets gruppe av medlemmer utgjør mindre enn en tredel av medlemmene i den felles pensjonsordning.

(4) Skal medlemmene av foretakets gruppe sikres pensjon i ny pensjonsordning i annen institusjon, skal tilordnede midler overføres til institusjonen etter § 8-5. For øvrig skal pensjonsordningen avvikles etter reglene i loven her.

Kapittel 11. Sammenslåing av foretak

§ 11-1. Virkeområde

(1) Bestemmelsene i kapitlet her gjelder ved sammenslåing av foretak når minst ett av foretakene har pensjonsordning etter loven her på tidspunktet for sammenslåingen. Dette gjelder selv om foretak som omfattes av sammenslåingen har pensjonsordning etter lov om foretakspensjon.

(2) Bestemmelsene i kapitlet her er ikke til hinder for at det sammenslåtte foretaket kan ha parallelle pensjonsordninger.

§ 11-2. Opprettelse av ny pensjonsordning etter loven her

(1) Skal foretaket etter sammenslåingen ha pensjonsordning etter loven her, må ny pensjonsordning opprettes. Pensjonskapital og innskuddsfond knyttet til tidligere ordninger overføres til den nye ordningen.

(2) Fastsetter innskuddsplanen for den nye ordningen lavere innskudd enn innskuddsplanen for en tidligere ordning, kan den tidligere innskuddsplanen videreføres for medlemmene av den tidligere ordningen på tidspunktet for sammenslåingen.

(3) Har et foretak som deltar i sammenslåingen pensjonsordning etter lov om foretakspensjon, kan den tidligere ordningen videreføres for medlemmene av ordningen på tidspunktet for sammenslåingen.

(4) Videreføring etter annet eller tredje ledd kan bare finne sted dersom samtlige tidligere innskuddsplaner eller foretakspensjonsordninger blir videreført.

§ 11-3. Foretaket skal ha foretakspensjonsordning

(1) Skal foretaket etter sammenslåingen ha pensjonsordning etter lov om foretakspensjon, gjelder reglene i lov om foretakspensjon kapittel 13.

(2) Har foretak som omfattes av sammenslåingen pensjonsordning etter loven her, skal pensjonsordningen omdannes etter reglene i § 14-1.

§ 11-4. Videreføring av tidligere pensjonsordning

(1) Skal det nye foretaket ikke ha egen pensjonsordning etter loven her eller etter lov om foretakspensjon, kan pensjonsordning for et foretak som omfattes av sammenslåingen videreføres for medlemmene av ordningen på tidspunktet for sammenslåingen. § 11-2 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

(2) Pensjonsordning som ikke blir videreført, skal opphøre og avvikles etter reglene i loven her eller i lov om foretakspensjon.

Kapittel 12. Deling av foretak m.v.

§ 12-1. Deling av foretak

(1) Blir et foretak delt opp i to eller flere nye foretak, skal pensjonsordningen deles på samme måte, med mindre pensjonsordningen videreføres som felles pensjonsordning for de nye foretakene etter reglene i kapittel 10. De medlemmer som skal overføres til hvert av foretakene skal anses som egen gruppe.

(2) Pensjonskapitalen knyttet til pensjonsordningen skal fordeles mellom medlemmene på grunnlag av opptjent pensjonskapital etter § 3-5 for hvert medlem. Avkastning frem til

tidspunktet for deling av foretaket skal være tilført pensjonskapitalen før fordelingen. Innskuddsfondet skal fordeles og overføres til pensjonsordningene for de nye foretakene på grunnlag av innskuddet for hvert medlem i delingsåret.

(3) Hvert av de nye foretakene skal benytte midler tilordnet foretaket og dets gruppe av medlemmer for å sikre medlemmene tilsvarende pensjonsordning. Blir et foretak etablert ved delingen og deretter sluttet sammen med et annet foretak, gjelder reglene i kapittel 11.

(4) Medlemmer i pensjonsordningen som ikke skal overføres til de nye foretakene skal sikres rett til pensjonskapital etter reglene i kapittel 6. Blir en del av foretakets virksomhet avviklet i forbindelse med delingen, gjelder § 12-3 tilsvarende.

(5) Har det foretak som deles pensjonsordning i pensjonskasse, skal pensjonskassen avvikles etter § 13-3 fjerde ledd, likevel slik at sikkerhetsfond og egenkapital deles og tilordnes hvert av de nye foretakene på grunnlag av opptjent pensjonskapital for hvert foretaks gruppe av medlemmer.

§ 12-2. Utskilling av en del av foretaket

(1) Blir en del av foretaket utskilt til eget foretak, og skal en del av medlemmene i pensjonsordningen overføres til det nye foretaket, gjelder § 12-1 første til fjerde ledd tilsvarende. Er det mindre enn en tredel av medlemmene i pensjonsordningen som skal overføres til det nye foretaket, kan innskuddsfondet unntas fra fordeling.

(2) Blir virksomhet i foretaket utskilt og overført til annet foretak, og skal en del av medlemmene i foretakets pensjonsordning overføres til dette foretaket, gjelder første ledd tilsvarende. Har dette foretaket egen pensjonsordning, gjelder reglene i kapittel 11 tilsvarende. For øvrig gjelder reglene i § 11-4 eller kapittel 6.

§ 12-3. Avvikling av virksomhet i foretaket

(1) Blir en virksomhet i foretaket utskilt og avviklet, skal midlene knyttet til pensjonsordningen fordeles mellom den gruppe av medlemmer som må slutte og den gruppe som blir tilbake i foretaket, etter reglene i § 12-1 annet ledd. Er det mindre enn to tredeler av medlemmene som må slutte i foretaket, skal innskuddsfondet unntas fra fordeling.

(2) Midler tildelt den gruppe som skal slutte i foretaket disponeres etter reglene i § 13-3 første til tredje ledd.

(3) Paragrafen her gjelder tilsvarende dersom virksomheten i foretaket innskrenkes i løpet av to år på en slik måte at det må likestilles med en avvikling av en virksomhet. Kredittilsynet avgjør i tvilstilfelle om dette er tilfelle.

Kapittel 13. Opphør og avvikling

§ 13-1. Opphør av pensjonsordningen

(1) Foretaket kan bestemme at pensjonsordningen skal opphøre. Før beslutning treffes skal spørsmålet om opphør forelegges styringsgruppen og styret i pensjonskassen.

(2) Pensjonsordningen skal opphøre når det treffes vedtak om at virksomheten i foretaket skal avvikles. Det samme gjelder når det følger av bestemmelse i loven her at pensjonsordningen skal opphøre.

(3) Slutter foretaket å betale innskudd til pensjonsordningen, og foreligger det ikke midler i innskuddsfondet til dekning av innskuddene, skal ordningen opphøre.

§ 13-2. Avvikling av foretaket

(1) Skal foretaket avvikles fordi dets virksomhet overføres til annet foretak, gjelder reglene i kapittel 11 tilsvarende så langt de passer dersom minst to tredeler av medlemmene samtidig overføres til det andre foretaket. Medlemmer som ikke overføres, skal sikres rett til pensjonskapital etter reglene i kapittel 6.

(2) Skal mindre enn to tredeler av medlemmene overføres til det andre foretaket, skal pensjonsordningen opphøre og avvikles etter reglene i § 13-3.

§ 13-3. Avvikling av pensjonsordningen

(1) Når pensjonsordningen opphører, skal pensjonskapitalen knyttet til ordningen fordeles mellom medlemmene på grunnlag av opptjent pensjonskapital etter § 3-5 for hvert medlem. Avkastning frem til opphørstidspunktet skal være tilført pensjonskapitalen før fordelingen.

(2) Innskuddsfondet fordeles mellom medlemmene på grunnlag av innskuddet for hvert medlem i opphørsåret. Ingen skal likevel tildeles mer fra innskuddsfondet enn det som trengs for å sikre fortsatt innbetaling av innskudd i inntil 5 år eller i tilfelle en kortere periode frem til oppnådd pensjonsalder. Resten av innskuddsfondet tilbakeføres til foretaket.

(3) Reglene i kapittel 6 gjelder tilsvarende. Midler tildelt et medlem fra innskuddsfondet tillegges opptjent pensjonskapital.

(4) Ved avvikling av pensjonskasse skal egenkapitalen etter sluttregnskapet anvendes som fastsatt i vedtektene. For øvrig kan egenkapitalen med Kredittilsynets samtykke utbetales til foretaket.

Kapittel 14. Endring av pensjonsordning

§ 14-1. Omdanning til foretakspensjonsordning

(1) Et foretak som vil opprette pensjonsordning etter lov om foretakspensjon i stedet for pensjonsordning etter loven her, skal avvikle pensjonsordningen etter reglene i kapittel 13. Innskuddsfond knyttet til pensjonsordningen skal likevel overføres som premiefond for den nye pensjonsordningen.

(2) Det kan fastsettes i regelverket for den nye pensjonsordningen at opptjent pensjonskapital benyttes som premiereserve for medlemmenes alderspensjonsrettigheter i den nye pensjonsordningen. Lov om foretakspensjon §§ 4-11 annet og tredje ledd, 4-12 og 4-13 gjelder tilsvarende. Bestemmelsen i leddet her gjelder ikke når pensjonsordningen er opprettet med investeringsvalg for pensjonskapitalen.

(3) Annet ledd gjelder ikke arbeidstakere som har mindre enn 10 år igjen til pensjonsalderen eller som for øvrig ikke har rett til å bli medlem av foretakspensjonsordningen etter reglene i lov om foretakspensjon kapittel 3, med mindre annet er fastsatt i regelverket. Innskuddspensjonsordningen videreføres for slike arbeidstakere.

(4) Dersom pensjonsordningens administrasjonsreserve ikke er tilstrekkelig til å dekke kostnadene knyttet til utstedelse av pensjonskapitalbevis ved omdanning etter paragrafen her, skal de resterende kostnadene først dekkes av midler i innskuddsfondet og deretter ved innbetaling fra foretaket dersom midlene i innskuddsfondet ikke er tilstrekkelige.

§ 14-2. Pensjoner under utbetaling

Omdanning etter reglene i § 14-1 er uten innvirkning på de rettigheter som tilkommer personer som får utbetalt pensjon.

Kapittel 15. Ikrafttredelse. Endring i andre lover

§ 15-1. *Ikrafttredelse.*

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

§ 15-2. *Endringer i andre lover*

- - -

Vedlegg 5

FOR 2000-12-22 nr 1413: Forskrift til lov av 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven)

Del 1. Informasjon til arbeidstakerne med hjemmel i lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold § 2-7 tredje ledd

§ 1-1. Institusjonens plikter

(1) Institusjonen plikter å gi foretaket tilstrekkelig grunnlagsmateriell slik at foretaket er i stand til å oppfylle sin informasjonsplikt overfor arbeidstakerne.

(2) Lov av 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler § 19-3, jf. § 19-2, og § 19-4 får anvendelse så langt det passer på innskuddspensjonsordninger i bank og forvaltningsselskap for verdipapirfond.

§ 1-2. Informasjonens innhold

(1) Informasjon etter innskuddspensjonsloven § 2-7 første ledd skal gi arbeidstakerne tilstrekkelig grunnlag til å vite i hvilke tilfelle medlemmene har rett på ytelser fra pensjonsordningen. Det skal dessuten gis informasjon om pensjonskapitalens størrelse, forventet fremtidig alderspensjon og veiledende informasjon om de forutsetninger som er lagt til grunn for beregningen av pensjonens størrelse. Det skal også gis informasjon om risiko og risikovirkninger knyttet til det investeringsvalg som er gjort for pensjonsordningen. Videre skal det gis informasjon om styringsgruppen i de ordninger som har dette, og om hvilke oppgaver den ivaretar.

§ 1-3. Informasjon til arbeidstakerne

(1) Informasjon etter bestemmelsene i § 1-2 skal gis til samtlige arbeidstakere i foretaket, herunder arbeidstakere som ikke er medlemmer av pensjonsordningen. Ved ansettelse av nye arbeidstakere skal tilsvarende informasjon gis.

(2) Informasjonen skal gis så snart pensjonsordningen er opprettet. Deretter skal informasjon gis årlig, herunder om endringer i ordningen. Det skal gis særskilt informasjon ved eventuelle senere endringer av betydning.

Del 2. Fordeling av avkastning mellom foretak og medlemmer med hjemmel i lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold § 3-2 annet ledd

§ 2-1. Andel av avkastning som tilfaller pensjonskapitalen

(1) I denne paragrafen betyr:

- a) Pensjonskapital: pensjonskapital etter innskuddspensjonsloven § 1-2 bokstav k.

- b) Avkastning: avkastning på pensjonskapital som forvaltes etter reglene i innskuddspensjonsloven § 3-2, etter at institusjonens administrasjonskostnader knyttet til denne kapitalen er dekket, og etter at det i livsforsikringsselskap og pensjonskasse er foretatt tilleggsavsetninger i henhold til gjeldende regelverk. Avkastning i livsforsikringsselskap eller pensjonskasse omfatter ikke årets endring i kursreguleringsfondet.
- (2) Minst 50 prosent av årets avkastning slik den er definert i første ledd punkt b, skal tillegges pensjonskapitalen.

Del 3. Maksimale innskuddsgrenser med hjemmel i lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold § 5-4 første ledd og lov om foretakspensjon § 2-12 tredje ledd

§ 3-1. Definisjoner

(1) I denne delen betyr:

- a) Innskudd: pensjonsinnskudd som foretaket innbetaler for medlem av pensjonsordningen, jf. lov om innskuddspensjon § 5-1 annet ledd.
- b) Lønn: lønn i henhold til innskuddspensjonsloven § 5-5, eller, dersom dette er angitt i forskriften, lov om foretakspensjon § 5-4.
- c) Folketrygdens grunnbeløp (G): det til enhver tid gjeldende grunnbeløp i folketrygden.

§ 3-2. Innskuddsgrenser i innskuddspensjonsordninger

(1) Innskudd for et medlem et enkelt år i henhold til innskuddspensjonsloven § 5-3 første ledd bokstav a skal ikke overstige 1/5 G.

(2) Innskudd for et medlem et enkelt år i henhold til innskuddspensjonsloven § 5-3 første ledd bokstav b, c eller d skal ikke overstige 5 prosent av den delen av medlemmets lønn som ligger mellom 2 G og 6 G og 8 prosent av den delen av medlemmets lønn som ligger mellom 6 G og 12 G. Det skal ikke betales innskudd for lønn under 2 G eller for lønn over 12 G.

§ 3-3. Innskuddsgrenser ved kombinerte pensjonsordninger mv.

(1) Kombinerte pensjonsordninger i henhold til lov om foretakspensjon § 2-12, jf. innskuddspensjonsloven § 2-13, kan bare utformes slik at en ytelsesbasert alderspensjon fastsatt i henhold til

- a) lov om foretakspensjon § 5-2 første ledd bokstav a, eller
- b) lov om foretakspensjon § 5-2 første ledd bokstav c
- suppleres med en ordning etter innskuddspensjonsloven der innskudd for medlemmene er fastsatt i henhold til innskuddspensjonsloven § 5-3 første ledd bokstav b, c eller d, eller med en tilsvarende ordning med engangsbetalt alderspensjon etter lov om foretakspensjon.

(2) Dersom foretaket har kombinerte pensjonsordninger hvor ytelsesbasert alderspensjon er fastsatt etter første ledd bokstav a, skal innskudd for et enkelt medlem et enkelt år i henhold til innskuddspensjonsloven § 5-3 første ledd bokstav b, c eller d ikke overstige en fastsatt prosent av lønn sett i forhold til beregnet folketrygd og pensjonsnivå i henhold til regelverket i den ytelsesbaserte pensjonsordningen som angitt i tabellen under:

Sum av ytelsesbasert alderspensjon og beregnet folketrygd som prosent av medlemmenes lønn, jf. lov om foretakspensjon § 5-4

Innskuddsgrense i prosent av lønn mellom 1 G og 12 G

Til og med 50 prosent	5 prosent
Til og med 55 prosent	4 prosent
Til og med 60 prosent	3 prosent
Til og med 65 prosent	2 prosent
Til og med 70 prosent	1 prosent
Over 70 prosent	0 prosent

Det skal ikke betales innskudd for lønn under 1 G eller for lønn over 12 G. Ved innskudd etter innskuddspensjonsloven § 5-3 første ledd bokstav d, kan prosentsatsen ikke settes lavere for lønn mellom 1 G og 6 G enn for lønn mellom 6 G og 12 G. Innskuddsgrensene angitt i dette ledd gjelder tilsvarende for innskuddspremie for engangsbetalt alderspensjon.

(3) Dersom foretaket har kombinerte pensjonsordninger hvor ytelsesbasert alderspensjon er fastsatt etter første ledd bokstav b, skal innskudd for et enkelt medlem et enkelt år i henhold til innskuddspensjonsloven § 5-3 første ledd bokstav b, c eller d ikke overstige en fastsatt prosent av lønn sett i forhold til pensjonsnivå i den ytelsesbaserte pensjonsordningen som angitt i tabellen under:

Ytelsesbasert alderspensjon
0,5 G og lavere

Innskuddsgrense i prosent av lønn
4 prosent av den delen av medlemmets lønn som ligger mellom 4 G og 6 G og
10 prosent av den delen av medlemmets lønn som ligger mellom 6 G og 12 G.
Det skal ikke betales innskudd for lønn under 4 G eller for lønn over 12 G.

Over 0,5 G og til og med 1 G

10 prosent av den delen av medlemmets lønn som ligger mellom 6 G og 12 G.
Det skal ikke betales innskudd for lønn under 6 G eller for lønn over 12 G.

Innskuddsgrensene angitt i dette ledd gjelder tilsvarende for innskuddspremie for engangsbetalt alderspensjon.

Del 4. Utfyllende bestemmelser om pensjonsalder med hjemmel i lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold § 7-1 annet ledd

§ 4-1. Særlige pensjonsalder

(1) Lavere pensjonsalder enn 67 år gjelder for følgende yrker:

Pensjonsalder 55 år:	Flypiloter
	Dykkere
	Redningsmenn på helikoptre som tjenestegjør på oljeinstallasjon til havs
Pensjonsalder 60 år:	Flybesetningsmedlemmer unntatt piloter
Pensjonsalder 62 år:	Yrkessjåfører
Pensjonsalder 65 år:	Sykepleiere
	Bergverksarbeidere under dagen
	Kranførere
	Førere av gravemaskiner og bulldoserkjørere
	Yrkesakkvisitører i forsikring
	Reisende (selgere)
	Reingjetere
	Ansatte på faste oljeinstallasjoner til havs
	Sjåførlærere

(2) For andre yrker kan Finansdepartementet i henhold til lovens § 7-1 annet ledd fastsette lavere pensjonsalder i særlige tilfelle når lovens vilkår er oppfylt.

(3) Ved omdanning av foretakspensjonsordning som har pensjonsalder i henhold til forskrift av 1. desember 2000 nr. 1212 til lov av 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon § 3-1 annet ledd, til innskuddspensjonsordning, kan den fastsatte pensjonsalder videreføres.

Del 5. Om flytting av midler knyttet til innskuddspensjon med hjemmel i lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold § 1-3

§ 5-1. Anvendelsesområde

Dette kapittel gjelder flytting fra bank eller forvaltningsselskap for verdipapirfond av midler knyttet til innskuddspensjonsordning etter § 8-5 samt midler knyttet til pensjonskapitalbevis etter § 6-3 i lov av 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold når ikke annet følger av annet ledd.

Ved flytting av pensjonsordningens midler mellom livsforsikringsselskaper og pensjonskasser gjelder forskrift av 27. november 1991 nr. 757 om rett til overføring av oppsamlede midler knyttet til kollektiv eller individuell livs- eller pensjonsforsikring. Ved flytting av midler fra forsikringsselskap eller pensjonskasse til bank eller forvaltningsselskap for verdipapirfond gjelder bestemmelsene i kapittel 3 i forskrift av 27. november 1991 nr. 757 om rett til overføring av oppsamlede midler knyttet til kollektiv eller individuell livs- eller

pensjonsforsikring ved beregning av de midler som skal overføres. Det samme gjelder ved flytting av kapital i henhold til pensjonskapitalbevis.

§ 5-2. Regelverket

Institusjonen skal sørge for at det fremgår av regelverket for pensjonsordningen at foretaket har rett til å flytte ordningens midler til en annen institusjon. Det skal også fremgå hvordan dette skal gjøres.

§ 5-3. Dekning av utgifter

Avgivende institusjon kan beregne et rimelig gebyr til dekning av utgifter ved flyttingen. Gebyret kan under ingen omstendigheter settes høyere enn 5.000 kroner.

Ved flytting som nevnt i § 5-8 i forskriften her av kapital i henhold til pensjonskapitalbevis kan gebyret ikke settes høyere enn 200 kroner.

Institusjonen kan ikke kreve dekning av kostnader knyttet til flytting av en pensjonsordning utover det som fremgår av denne paragraf. Kompensasjon for långivers rentetap eller gevinst ved førtidig innfrielse av fastrenteavtaler (rentetapserstatning) kan avtales mellom partene. Gebyret kan ikke dekkes ved å belaste innestående på innskuddsfondet eller ved belastning av pensjonskapitalen.

§ 5-4. Overføring til ny innskuddspensjonsordning

Flytting av midler knyttet til innskuddspensjonsordning kan bare foretas til innskuddspensjonsordning i ny institusjon, med mindre annet følger av lov om foretakspensjon eller innskuddspensjonsloven. Tilsvarende gjelder ved flytting av kapital i henhold til pensjonskapitalbevis.

§ 5-5. Arbeidstakernes rettigheter

Foretaket har adgang til å inngå en fastrenteavtale med institusjonen, dvs. rentesatser, gebyrer og andre kostnader er bundet for hele avtaleperioden eller kan bare reguleres på visse tidspunkt som er fastsatt i avtalen. Flytting av midler må ikke medføre reduksjon i den enkelte arbeidstakers opptjente pensjonskapital. Eventuell rentetapserstatning fra institusjonen ved flytting av fastrenteavtale skal tillegges pensjonskapitalen.

§ 5-6. Informasjon

Styringsgruppen og arbeidstakerne skal gis informasjon om virkningene av flyttingen, jf. bestemmelsene i innskuddspensjonslovens § 2-7 og del 1 i forskriften her.

§ 5-7. Arbeidstakernes uttalelsesrett

Flytting av midler i en pensjonsordning kan ikke gjennomføres uten at arbeidstakerne har hatt anledning til å uttale seg. I ordninger som har styringsgruppe, jf. innskuddspensjonsloven § 2-6 er det styringsgruppen som skal uttale seg.

§ 5-8. *Fratrådte arbeidstakere*

Flytting av fratrådte arbeidstakers kapital i henhold til pensjonskapitalbevis kan bare foretas etter vedkommendes eget valg etter innskuddspensjonslovens § 6-3. Mottakende institusjon skal utstede nytt pensjonskapitalbevis.

Ved overføring av midler som skal anvendes til individuell pensjonsavtale etter skatteloven har den mottakende institusjon plikt til å påse at forskrift av 19. november 1999 nr. 1158 § 6-47 om individuelle pensjonsavtaler etter skatteloven (IPA) blir overholdt. Avgivende institusjon har plikt til å gi mottakende institusjon den informasjon som er nødvendig for å kunne beslutte om midlene er omfattet av innskuddspensjonsloven eller IPA-regelverket.

Første og annet ledd gjelder tilsvarende ved flytting av pensjonskapitalbevis utstedt i henhold til innskuddspensjonsloven § 7-2 første ledd.

§ 5-9. *Oppgjørsfrist*

Fristen for å flytte midlene er to måneder. Dersom flyttingen gjelder en pensjonsordning med en pensjonskapital på 10 millioner kroner eller mer, er fristen:

1. fire måneder for kontrakt med beløp på inntil 50 millioner kroner,
2. åtte måneder for kontrakt med beløp på 200 millioner kroner eller mer.

Fristen løper fra det tidspunkt oppsigelsen er kommet frem til institusjonen.

Ved fornyelse av fastrenteavtaler kan det avtales andre frister enn nevnt i første ledd. Fristene som nevnt i første ledd nr. 1 - 3, kan forlenges dersom institusjonen og foretaket avtaler fristforlengelse etter at foretaket har meldt flytting av pensjonsordningen.

Fristforlengelse kan også avtales ved inngåelse av avtale om innskuddspensjon med investeringsvalg på samme vilkår som gjelder for institusjonens avtale med forvaltningsselskapet for verdipapirfond om forlenget innløsningsfrist eller suspensjon av innløsningsrett etter lov av 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond § 6-9 og § 6-10.

Hvis det foretas et midlertidig oppgjør, skal det avtales hvordan og med hvilken frist sluttoppgjør skal foretas.

Del 6. Ikrafttredelse

§ 6-1. *Ikrafttredelse*

- (1) Forskriften trer i kraft 1. januar 2001.